

Қазақстан Республикасының Ғылым және жоғары білім министрлігі
М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті
Мәдениет және өнер факультеті

Бекітемін
М.Өтемісов атындағы Батыс
Қазақстан университетінің басқарма
төрағасы-ректор профессор

« 18 » 2024 ж. Н.Х.Серғалиев

7M02101 "ДИЗАЙН" МАГИСТРАТУРА БББ
ОҚУҒА ТҮСУШІЛЕРГЕ АРНАЛҒАН
ДАЙЫНДАУ БАҒЫТЫ БОЙЫНША
ТҮСУ ЕМТИХАН БАҒДАРЛАМАСЫ

Бағдарлама Қазақстан Республикасы білім және ғылым министрлігінің 25 сәуір 2013 жылдың № 153 жарлығын негізге ала отырып жобаланды. 2018 жылдың 31 қазандағы Қазақстан Республикасының Үкіметі бекіткен жоғары білім беру бағдарламаларын іске асыратын, № 600 шығармашылық дайындықты талап ететін мамандықтар тізбесін, сондай-ақ шығармашылық емтихандар ережесін бекіту туралы Білім беру ұйымдарына оқуға қабылдаудың үлгі ережесін бабының 1 параграфына сәйкес.

Көркем еңбек және мектептегі дизайн мұғалімдерін дайындау, сән және дизайн мамандары білім беру бағдарламаларының отырысында қаралды.

№ 10 хаттама «14» маусым 2024 ж.

Көркем еңбек және мектептегі дизайн мұғалімдерін дайындау, сән және дизайн мамандары білім беру бағдарламаларының жетекшісі Дас Кайнбаева Ж.С.

Мәдениет және өнер факультетінің кеңесінде бекітілді.

Хаттама № 10 «15 маусым» 2024ж.

Факультеттің кеңесінің төрағасы Хабдашев Н.А.

ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

Осы ереже "Дизайн" білім беру бағдарламасының 7M021 "Өнер" дайындау бағыты бойынша ізденушілерге арналған кешенді қабылдау шығармашылық емтихандарын тапсыру рәсімін ұйымдастыру, емтихан материалдарының мазмұндық бөлігіне қойылатын жалпы талаптарды, өткізу ережелеріне, жалпы талаптарды белгілейді. Ереже ізденушілерге, бакалаврларға, магистранттарға, ғылыми жетекшілерге, кафедра меңгерушілеріне, декандарға арналған.

Осы бағдарлама "Дизайн" білім беру бағдарламасының 7M021 "Өнер" дайындау бағыты бойынша ізденушілер үшін кешенді шығармашылық емтихандарға (эссе мен портфолио әзірлеу, колоквиум және арт жобасы бойынша материалдардың мазмұны - шығармашылық тапсырма) дайындық ерекшелігін қарастырады, оған негізгі ереже, емтихан бағдарламасы, сұрақтар, портфолио ұсыныстары, талаптар бағалау әдістемесі 7M021 "Өнер" дайындық бағыты бойынша түсу емтихандарының рәсімін ұйымдастыруға қойылатын жалпы талаптарды белгілейді. Ереже магистратураға ізденушілерге, магистранттардың ғылыми жетекшілеріне, кафедра меңгерушілеріне, декандарға арналған.

Сонымен қатар қолданылды:

- академиялық сарапшылардан сұрау нәтижелері;
- жұмыс берушілерден сауалнама нәтижелері .

Бағдарлама магистрлік мамандықтың негізгі мазмұнын (бейінін) анықтайтын бакалавриат пәндерінің типтік (базалық) оқу бағдарламаларына сәйкес құрастырылған. Бағдарлама "Дизайн", "Сәулет", "Бейнелеу өнері", "Кәсіптік оқыту" мамандықтары бойынша магистратураның осы мамандығы бойынша оқуға қажетті бакалавриат түлектерінен талап етілетін білімнің мазмұны мен көлемін анықтайды.

БАҒДАРЛАМА АННОТАЦИЯСЫ

БҚУ-дың "Дизайн" білім беру бағдарламасының 7M021 "Өнер" дайындау бағыты бойынша білім беру бағдарламасына түсу сынақтары "материалдық мәдениеттің теориясы, әдістемесі, тарихы, жобалау практикасы және тарихы" курсының мазмұнын қамтиды және кәсіби дизайн саласында жобалау элементтерін қосады және бакалаврлардың білім жетістіктерін анықтауға бағытталған. Аталған бағдарлама бойынша түсу сынағын тапсыруға жоғары білімі бар, жоғары білімі және біліктілігі туралы құжатпен расталған тұлғалар жіберіледі.

Шығармашылық қабылдау сынақтарын орындауға-1 сағат, эссе, реферат, портфолио, қоңырау –20-40 минут беріледі.

Тапсырмалар нақты материалдың маңызды қабатын қамтиды. Сонымен қатар бакалаврлардың аналитикалық және ақпараттық-коммуникативтік қабілеттерін тексеруге ерекше көңіл бөлінеді.

Іскерлікті тексеруге бағытталған тапсырмаларға назар аударылады: материалдық мәдениеттің теориясы, әдістемесі, тарихы, жобалау практикасы және тарихы бойынша фактілерді жүйелеу; жобалау, кәсіби шығармашылық өзін - өзі көрсету, себеп-салдарлық, құрылымдық және өзге де байланыстарды орнату; танымдық есептерді шешу үшін әр түрлі түрдегі ақпарат көздерін (мәтіндік дереккөз, кесте, тарихи карта, иллюстрация) пайдалану; әр түрлі дизайн, өнертанудан білімдерін тарта отырып, өз ұстанымын дәлелдеу; Берілген қызмет параметрлеріне бағдарланып, еркін нысанда шығармашылық жоба қызметінің нәтижелерін ұсыну.

Емтихан тапсырушылардың белсенді қызметіне бағдарлау, сондай-ақ әр түрлі дизайн, өнертану салаларынан кең ауқымды көздерді тарту; таңдалған саладағы дизайнның қазіргі заманғы тәжірибесі бойынша аналогтар мен көрнекі материалдарды проблемалық талдау осы бейін бойынша жоғары оқу орнынан кейінгі білім беруді жалғастыруға барынша бағытталған ғылыми-педагогикалық, басқарушылық, тереңдетілген кәсіби қызметке бейім ізденушінің анықтауына мүмкіндік туғызады.

Жоғарыда көрсетілгендердің барлығы емтиханға қатысушыларды олардың дайындық деңгейі бойынша сапалы саралауға мүмкіндік береді.

Мақсаттары мен міндеттері.

"Дизайн" білім беру бағдарламасының 7M021 "Өнер" бағыты бойынша шығармашылық емтихандарды өткізудің мақсаты бакалавриатта оқудың барлық кезеңінде магистратураға

түсушілердің меңгерген дизайн саласындағы білімін тексеру болып табылады. Сонымен қатар, 7M021 "Өнер" мамандығының МЖМБС - на сәйкес "Дизайн" білім беру бағдарламасының қабылдау емтиханын өткізудің мақсаты магистратура-магистратураға түсушінің ғылыми-теориялық және зерттеу-талдау деңгейін, қалыптасқан кәсіби құзыреттілігін, кәсіби міндеттерді орындауға дайындығын және оның дайындығының кәсіби стандарт пен білім беру бағдарламасының талаптарына сәйкестігін бағалау болып табылады.

"Дизайн" білім беру бағдарламасының 7M021 "Өнер" дайындық бағыты бойынша шығармашылық емтихан тапсырудың міндеттері - Гуманитарлық, әлеуметтік-экономикалық, Жалпы кәсіптік және арнайы пәндерді оқу кезінде алған білімдерін байланыстыру; оларды өзінің кәсіби практикалық қызметінде қолдана білуін көрсету; арнайы әдебиетте бағдар ала білуін көрсету; нақты жобалық жағдайда бакалавриатта оқу кезінде алған білімдерді практикалық қолдану дағдыларын көрсету.

ТҮСУ СЫНАҒЫНЫҢ ҚҰРЫЛЫМЫ

"Дизайн" білім беру бағдарламасының 7M021 "Өнер" дайындау бағыты бойынша магистратураға түсушілер магистратура (ғылыми-педагогикалық және бейіндік бағыттағы) 2 емтихан – "шығармашылық" және "Реферат" тапсырады.

Әрбір емтиханда емтихан жұмысын тапсырудың кешенді нұсқасы ұсынылады, ол 2 бөлімнен тұрады. Емтихандарға шығармашылық тапсырмалардың нұсқалары мен ізденушінің алдын ала дайындаған шығармашылық (портфолио) және теориялық жазбаша жұмыстары (эссе, реферат), одан әрі сұхбаттасу/қоңырау шалу кіреді.

Бірінші емтиханда (шығармашылық) қабылдау сынақтары кіреді:

1 бөлім таңдалған дизайн бағыты бойынша шығармашылық тапсырмалардың нұсқаларын қамтиды (формат: А3, қолмен графика). Шығармашылық тапсырманы орындауға 1 сағат беріледі, орындалғаннан кейін емтихан комиссиясы қарау-әңгімелесу өткізеді.

2-бөлім алдын ала дайындалған "Дизайн" білім беру бағдарламасының 7M021 "өнер" дайындық бағыты магистратура бағытын таңдадым.»

Екінші емтиханда (реферат) қабылдау сынақтары кіреді:

1-бөлім-тақырыбы Дизайн тарихымен, композициясымен және дизайндағы түстенумен байланысты ізденушінің алдын ала дайындаған рефераты бойынша әңгімелесу/қоңырау бар.

2 бөлім - ізденуші алдын ала дайындаған авторлық портфолио бойынша сұрақтармен әңгімелесуден (3-5 дана) тұрады.

КЕШЕНДІ ЕМТИХАНДЫ ӨТКІЗУДІҢ СИПАТТАМАСЫ МЕН НЫСАНЫ

"Дизайн" білім беру бағдарламасының 7M021 "өнер" дайындық бағыты бойынша магистратураға түсу емтиханы магистратура (ғылыми-педагогикалық және бейіндік бағыт) мамандық бойынша университет бекіткен кесте бойынша, түсу емтиханын тапсырудың аралас түрінде өткізіледі және қабылданады. Қабылдау емтиханын ұйымдастыру және өткізу белгіленген ереже бойынша өткізіледі. М. Өтемісова атындағы БҚУ белгіленген мерзімде (емтихандарды тапсыру кестесі университеттің ресми сайтында жарияланады). Мамандық бойынша қабылдау емтиханын университет ректоры бекіткен қабылдау комиссиясының мүшелері қабылдайды.

Магистратураға "Дизайн" білім беру бағдарламасының 7M021 "Өнер" дайындық бағыты бойынша түсу емтихандары (шығармашылық, реферат) магистратура (ғылыми-педагогикалық және бейіндік бағыттағы) кешенді емтихан түрінде өткізіледі. Емтихан түрлері – аралас.

Басында түсушілер таңдалған дизайн бағыты бойынша (1 емтихан - 1 тақырып, А3 форматы) Клаузура түрінде емтихан тапсырады. Содан кейін – теориялық бөлім (1 емтихан - эссе, әңгімелесу немесе жазбаша жауаптар; 2 емтихан-реферат, қоңырау).

"Шығармашылық" бірінші кешенді емтиханы:

- шығармашылық жобаны орындау, А3 форматы, қол графигі, орындау уақыты 1 сағат;
- алдын ала дайындалған авторлық эссе бойынша әңгімелесу (жазбаша немесе ауызша түрде сұрақтарға жауаптар (3-5 дана) " неге мен магистратураның осы бағытын таңдадым?"

Балдарды бөлу:

- таңдалған дизайн профилі бойынша шығармашылық практикалық тапсырманы орындау жоба/клаузура - максимум-20 балл - 100%;
- авторлық эссе ұсыну "мен неге таңдадым/а Бұл магистратура

бағыты дизайн" және ол бойынша сұрақтарға жауаптар (жазбаша немесе ауызша нысанда) - ең жоғары-15 балл - 100%. Ең жоғары-35 балл

Екінші кешенді емтихан "Реферат" қамтиды:

- реферат (алдын ала дайындалған ізденуші) және реферат бойынша әңгімелесу/қоңырау(жазбаша немесе ауызша түрдегі сұрақтарға жауап (3 данаға дейін), тақырып дизайн тарихымен, композициямен және дизайндағы түстенумен байланысты.;

- бұрын дайындалған ізденуші және ұсынылған авторлық портфолио бойынша сұрақтармен әңгімелесу (3-5 дана) ;

Балдарды бөлу:

- реферат 10 балл - 100% және коллоквиум (сұрақтарға жауаптар (3 данаға дейін) жазбаша немесе ауызша нысанда) 10 балл - 100%, барлығы-ең көбі - 20 балл-100% - ұсынылған авторлық портфолио - максимум-15 балл - 100%. Ең жоғары-35 балл

Реферат тақырыптары әңгімелесу/қоңырау соғу магистратураға түсушілердің теориялық білім деңгейін анықтауға, тарихты, дизайн теориясын, композицияны, тұстануды білуге бағытталған бакалавриат шығармашылық мамандықтарының Базалық міндетті компоненті пәндері бойынша сұрақтардан тұрады, ал портфолион бойынша сұрақтар дизайн, композиция және тұстану салалары бойынша жобалау саласында шығармашылық қабілеттері мен практикалық іскерліктері мен дағдыларын анықтауға бағытталған.

Түпкілікті баға пәндік қабылдау комиссиясы отырысының хаттамасына ресімделеді, ведомосқа қойылады және Комиссияның барлық мүшелері растайды. Емтихан тапсыру нәтижелері ол өткізілген күні жарияланады.

Қабылдау комиссиясының шешімімен келіспеген түсуші жазбаша апелляциялық өтініш беруге құқылы.

ҚАБЫЛДАУ ЕМТИХАНЫ ПӘНДЕРІНІҢ ТІЗБЕСІ ЖӘНЕ АННОТАЦИЯСЫ ЖОҒАРЫ БІЛІМІ БАР БАКАЛАВРЛАР ҮШІН "ДИЗАЙН" БІЛІМ БЕРУ БАҒДАРЛАМАСЫНЫҢ 7M021 "ӨНЕР" ДАЙЫНДАУ БАҒЫТЫ

Кешенді түсу емтиханының барлық пәндері мен тапсырмалары алдыңғы білім беру деңгейлерінде қалыптасқан құзыреттілікке негізделеді. Құзыреттер бір уақытта келесі пәндермен қалыптасады;

1. Композиция – 3 кредит
2. Сурет- 3 кредит
3. Инженерлік графикасы- 3 кредит

"Композиция", Сурет, Инженерлік графикасы пәндер түсу емтихандары үшін таңдалған өзектілігі дизайнердің меңгеруі тиіс ақпараттың үлкен көлемінде бірінші саты болып қызмет ететіндіктен туындайды. Бұл пән "Дизайн"бағытындағы көркемдік-жобалық пәндердің байланыстырушы буыны болып табылатындықтан кәсіби даярлықта ерекше орын алады. Оқылатын пәннің ерекшелігі-бұл форманың элементтерін біртұтас тұрақты жүйеге ұйымдастыратын оның объективті нысандары мен заңдылықтарына эмоциялық бағалаудың тәуелділігін меңгеруге мүмкіндік береді, сонымен қатар осы форманың маңызды қалыптастырушы факторды басқара білуді меңгеруге мүмкіндік береді. Пән барлық кәсіби курстармен тығыз байланысты.

БАҒДАРЛАМАНЫҢ МАЗМҰНЫ «ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ ЕМТИХАН»

**"ДИЗАЙН" БІЛІМ БЕРУ БАҒДАРЛАМАСЫНЫҢ 7M021" ӨНЕР " ДАЙЫНДАУ
БАҒЫТЫНА ТҮСУШІЛЕР ҮШІН МАГИСТРАТУРА**

КОМПОЗИЦИЯ ЖӘНЕ ЭССЕ ҰСЫНУ БОЙЫНША

ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ ЕМТИХАНҒА ТАПСЫРМАЛАР

Емтихан мақсаты:

- композициялық форманың бастапқы элементтерін интуитивті немесе саналы пайдалану қабілетін анықтау;
- кеңістіктік қиялдың болуын және жазықтықта үш өлшемді объектілерді көрсету қабілетін анықтау;
- сурет салу дағдыларын меңгеру.

Шығармашылық емтиханға арналған тапсырмалар ізденушілердің таңдаған мамандануына байланысты жылдар бойынша өзгеруі мүмкін.

"Композиция", "Цветоведени", "жобалау" пәндерімен байланысты шығармашылық бағыттағы кіріспе сынақ келесі вариативті тапсырмалардан тұрады:

Барлық дизайн маманданулары бойынша таңдау үшін:

1. Дизайнның мамандануын таңдау бойынша жобаның эскизі: қазіргі дизайнда Шығыс стилистикасын қолдану.
2. Дизайн мамандануын таңдау бойынша жобаның эскизі: Қазіргі дизайнда антикалық стилистиканы қолдану.
3. Дизайн мамандануын таңдау бойынша жобаның эскизі: Қазіргі дизайнда орта ғасыр стилистикасын қолдану.
4. Дизайн мамандануын таңдау бойынша жобаның эскизі: Қазіргі дизайнда Ренессанс стилистикасын қолдану.
5. Дизайн мамандануын таңдау бойынша жобаның эскизі: заманауи дизайнда көне орыс стилистикасын қолдану.
6. Дизайн мамандануын таңдау бойынша жобаның эскизі: заманауи дизайнда Еуропалық стилистиканы қолдану.
7. Дизайн мамандануын таңдау бойынша жобаның эскизі: заманауи дизайнда авторлық стилистиканы қолдану
8. Дизайн мамандануын таңдау бойынша жобаның эскизі: қазіргі дизайнда импрессионизм стилистикасын қолдану
9. Дизайн мамандануын таңдау бойынша жобаның эскизі: қазіргі дизайнда кубизм стилистикасын қолдану
10. Дизайн мамандануын таңдау бойынша жобаның эскизі: қазіргі дизайнда конструктивизм стилистикасын қолдану
11. Дизайн мамандануын таңдау бойынша жобаның эскизі: заманауи дизайнда гиперреализм стилистикасын қолдану
12. Статика қағидаты бойынша дизайн мамандандырудан жобаны әзірлеу
13. Динамика принципі бойынша дизайнның мамандануына сүйене отырып, жобаны әзірлеу.

Орта дизайны " мамандануын таңдау үшін»:

14. "Автобус аялдамасының Дизайн-тұжырымдамасы" тақырыбына клаузураны әзірлеу»
15. Ұлттық стильде шағын сәулет нысандарының эскизін әзірлеу
16. "Балалар алаңының Дизайн-концепциясы" тақырыбына клаузураны әзірлеу»
17. "Оқу орны холлының стендінің Дизайн-концепциясы" тақырыбына клаузураны әзірлеу»
18. "Оқу аудиториясын көгалдандырудың Дизайн-тұжырымдамасы" тақырыбына клаузураны әзірлеу.
19. "Этникалық стильдегі ғимараттың Дизайн-тұжырымдамасы" тақырыбына клаузураны әзірлеу.
20. "Экогородка Дизайн-концепциясы" тақырыбына клаузураны әзірлеу.
21. "Діни құрылыстың Дизайн-концепциясы" тақырыбына клаузураны әзірлеу.
22. Балалар бөлмесінің интерьері тақырыбына клаузураны әзірлеу
23. Тақырып бойынша клаузураны әзірлеу: интерьер гостиной.
24. Интерьер холла тақырыбына клаузураны әзірлеу

25. "Театр фойесінің Дизайн-тұжырымдамасы" тақырыбына клаузураны әзірлеу»
26. "Мектепте бейнелеу өнері кабинеті интерьерінің Дизайн-концепциясы" тақырыбына клаузураны әзірлеу»
27. Кеңсе жиһазының эскизін әзірлеу
28. Ас үй жиһазының эскизін әзірлеу
29. Жұмсақ жиһаз эскизін әзірлеу
30. Көрме жабдықтарының эскизін әзірлеу
31. "Этникалық стильдегі кәдесый дүкеніне кіру тобының Дизайн-концепциясы" тақырыбына клаузураны әзірлеу.
32. "Мектепке дейінгі мекеменің кіру тобының Дизайн-тұжырымдамасы" тақырыбына клаузураны әзірлеу».

Графикалық дизайн " мамандануын таңдау үшін»:

33. Оқу орны үшін графикалық стилі жасаңыз
34. Дизайн " үйіrmесіне қатысатын оқушылар / студенттер үшін төсбелгі мен эмблеманы жасаңыз»
35. Авторлық кітап экслибрис эскизін жасаңыз
36. Азық-түлік орау дизайнын жасаңыз
37. Өнеркәсіптік тауарлар үшін орау дизайнын жасаңыз
38. Дизайн/жарнама саласы бойынша кәсіпорынның логотипін жасаңыз
39. Өз оқу орнының құттықтау ашықхатының дизайнын әзірлеу
40. Жеке визитканың дизайнын әзірлеу
41. Қазақстан халқы Ассамблеясы эмблемасының эскизін әзірлеу
42. Ұлы Отан соғысы тақырыбына постердің эскизін әзірлеу

Сән дизайны " мамандануын таңдау үшін»:

43. Қазіргі заманғы әйелдер киімінің эскизін жасау дәстүрлі қазақ киімі.
44. Көктем " тақырыбында әйелдер костюмінің эскизін әзірлеу»
45. "Қыс" тақырыбында әйелдер костюмінің эскизін әзірлеу»
46. Жаз " тақырыбында әйелдер костюмінің эскизін әзірлеу»
47. Күз " тақырыбында әйелдер костюмінің эскизін әзірлеу»
48. Геометриялық элементтері бар костюмді безендіру үшін сәндік композицияны әзірлеу
49. Өсімдік элементтері бар костюмді безендіру үшін сәндік композицияны әзірлеу
50. Өз оқу орнының білім беру жүйесінің қызметкерлері үшін іскерлік костюмнің эскизін әзірлеу

"Өнеркәсіптік дизайн, кәдесыйлар дизайны және т. б." мамандануын таңдау үшін.»:

51. Ұлттық стильде әйел зергерлік әшекейлерінің эскизін әзірлеу
52. Геометриялық фигуралар " тақырыбында шай сервизінің эскиз-жобасын орындау»
53. 0-ден 3 жасқа дейінгі балаларға арналған дамытушы ойыншықтардың эскизін әзірлеу
54. Ұлттық стильде кәдесыйлардың эскизін әзірлеу
55. Геометриялық стильде әйел зергерлік бұйымдарының эскизін әзірлеу
56. Ұлттық стильде сәндік панноның эскизін әзірлеу.

Емтихан А3 форматындағы сызба құралдары мен көрнекі материалдарды қолданбай, қолмен ұсыну бойынша орындалатын қарындаш суреті түрінде өткізіледі, орындау уақыты 1 сағат.

Емтихан жұмысын бағалаудың басты критерийі конструктивтік идеяның болуы және композицияның бүтіндей болуы болып табылады.

Конструктивтік идеяны негізге ала отырып, екінші дәрежелі композиция орталығы бөлінеді.

Композицияда тек заттардың өзі ғана емес, олардың арасындағы аралықтар да маңызды. Параллель бағыттаушы желілер бір нүктеге түсуі керек. Бұл қателерді болдырмауға көмектеседі.

Жұмыстың соңында алдыңғы жоспарды нақты сызықпен күшейту және сол арқылы тереңдік елесін жасау арқылы артқы жағын әлсірету керек.

Емтихан парағында 2-3 эскиздік нұсқа және негізгі композиция болуы тиіс. Негізгі композицияның өлшемі параққа сәйкес келуі тиіс.

Орындалу ұзақтығы - 1 сағат

Тапсырма А3 форматындағы парақта орындалады (парақты қабылдау комиссиясы береді)

Барлық парақтары проштампованы және тапсырылуы керек жұмыс аяқталғаннан кейін.

Жұмыс 100 баллдық жүйе бойынша бағаланады.

ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ ЕМТИХАНҒА ҚАТЫСУ КРИТЕРИЛЕРІ

Орындауға қойылатын талаптар:

1. Конструктивтік идеяның болуы, композицияның бүтіндігі.
2. Сызықтық және әуе перспективасын беру.
3. Құрастыру сауаттылығы.
4. Композицияның 2-3 эскиздік нұсқасының болуы.
5. Парақтағы композициялық шешім сәтті, берілген пішімге сәйкес келеді.
6. Графикалық шешімнің мәдениеті.
7. Ұсынылған тұжырымдаманың ерекшелігі мен қисындылығы, идеяның анық баяндалуы; берілген тақырыпқа сәйкестігі;
8. Ұсынылған шешімнің мәнерлілігі, жаңашылдығы және ерекшелігі;
9. Ұсынылған материалдың толықтығы.

"100 балл" бағасы барлық критерийлерді орындағанда қойылады.

90-100 ұпай 5 " өте жақсы»

* композицияның бастапқы идеясы

* композицияның конструктивтік-пластикалық және сәндік шешімі сауатты ойластырылған

* сәтті графикалық шешім

* материалдар, технология және техника сауатты пайдаланылды

* жоба идеясының инновациялық жаңалығы

* жобаның шығармашылық ерекшелігінің мәнін ашудың ең жоғарғы дәрежесі

* жобаның шығармашылық көздері мен идеяларын таңдаудың креативті негізділігі

70-89 ұпай 4 " жақсы»

* композицияның сәтті шешімі

* композицияның сауатты ойластырылған конструктивтік-пластикалық және сәндік шешімі

* жақсы графикалық шешім

* материалдар, технология және техника сауатты пайдаланылды

* жобаның жеткілікті ерекшеліктері

* жобаның шығармашылық ерекшелігінің мәнін ашудың жоғары дәрежесі

* жоба идеясының шығармашылық көздерін таңдаудың негізділігі

50-69 балл 3 "қанағаттанарлық»

* композиция идеясы көрінбеген

* композицияның конструктивтік-пластикалық және сәндік шешімі нашар ойластырылған

* өте сәтті емес

* материалдар, технологиялар мен техника толық көлемде пайдаланылмады

* реферат мәтінінің жаңалығы жоқ

* шығармашылықтың мәнін ашу дәрежесі әлсіз

* шығармашылық дереккөздерді таңдау және жоба идеясын ұсыну негізділігі жоқ

0-49 балл 2 " қанағаттанарлықсыз»

- * композиция идеясынан ауытқу
- * композицияның конструктивтік-пластикалық және сәндік шешіміндегі өрескел қателер
- * графикалық қайта құру табылмады
- * жұмыс аяқталған жоқ
- * материалдар, технологиялар мен техника толық көлемде пайдаланылмады
- * жоба идеясының жаңалығы жоқ немесе жұмыс плагиат болып табылады
- * жоба идеясының мәні ашылмаған
- * жобаның шығармашылық көздері мен идеяларын таңдаудың негізділігі жоқ

ЭССЕ:

"Дизайн" білім беру бағдарламасының 7M021 "Өнер" дайындық бағытын неге таңдадым?»

Эссе – франц. *essai* – әрекет, сынақ, очерк. Эссе – лат. *exagium* – өлшеу.

Эссе – бұл шағын көлемді және еркін композицияның прозалық шығармасы, ол нақты мәселе немесе мәселе бойынша жеке әсер мен ой-пікірді білдіретін және заттың анықтаушы немесе толық түсіндірілуін талап етпейтін. Эссе пәннің, тақырыптың анықтаушы немесе толық түсіндірмесін талап етпейді. Бұл автордың философиялық ой-өрісін біріктіретін және авторлық эмоционалдық бояуы бар өзіндік "ақпарат ағыны".

Эссенің стильдік сипаттамасы бейнемен, афористикалықпен, парадоксалдылықпен ерекшеленеді. Жеке қабылдауды жеткізу үшін, әлемді игеру үшін автор түрлі мысалдар таңдайды, ұқсастықтар жүргізеді және түрлі қауымдастықтарды іске қосады. Эссе үшін көптеген көркем мәнерлілік құралдарын қолдану тән: метафорлар, аллегорлық және тартымды бейнелер, символдар, салыстыру.

Эссе бай және қызықты болады, егер онда бар болса: күтпеген қорытындылар, күтпеген бұрылыстар, қызықты іліністер. Эссе жазу бойынша – бұл полемикалық пікірлердің, сұрақтардың динамикалық кезектесуі, ауызекі интонация мен лексикаға орнату. Эссе тақырыбы тақырыпқа тікелей тәуелді емес: жұмыстың мазмұнын бейнелеуден басқа, ол автордың ой-пікірлеріндегі бастапқы нүкте болып табылуы, бөлік пен бүтіннің қатынасын білдіруі мүмкін. Эссе құрылымы оған қойылатын талаптардан қисынды түрде шығады. Эссе – бұл автордың белгілі бір мәселе бойынша өз ойларын баяндаудың қысқаша нысаны болғандықтан, ой автордың өзі тезис түрінде көрінеді. Бірақ ой ғылыми немесе тұрмыстық сипаттағы дәлелдемелермен, дәлелдермен бекітілуі тиіс. Сондықтан тезистің артында дәлелдер бар. Дәлелдер – бұл фактілер, қоғамдық өмір құбылыстары, оқиғалар, өмірлік жағдайлар мен өмірлік тәжірибе, әдеби жағдайлар, ғылыми дәлелдер, ғалымдардың пікірлеріне сілтемелер және т. б. Сол немесе басқа тезистің пайдасына екі дәлел келтіру жақсы, өйткені біреуі сәтсіз болуы мүмкін, үш дәлел әлі де "кішкентай" жанрды қайта жүктеуі мүмкін. Эссе – ұсынылған тақырып бойынша дербес жазбаша жұмыс.

Мақсаты: "Дизайн" білім беру бағдарламасының 7M021 "өнер" таңдалған дайындық бағыты бойынша теориялық материалдар мен дәлелдерді іздестіруге ынталандыру. Эссе жазу алгоритмін үйрену. Өз бетінше ойлау, салыстыру, салыстыру қабілетін ашу.

Міндеттері: оқыту – эссе жанрының ерекшеліктерін зерттеу; дамытушы – ізденушілердің шығармашылық қабілеттерін, коммуникативтік құзыреттілікті дамыту; ғылыми білім мәселелерін түсіну мен ұғынуға өз бетінше шығармашылық көзқарас дағдысын, сондай-ақ өз ойларын жазбаша баяндау және әр түрлі мәселелерге қарым-қатынас жасау дағдыларын меңгеру. Тәрбиелеуші – ғылымға, дизайнға, өнерге, шығармашылыққа деген сүйіспеншілікті тәрбиелеу.

АЛДЫН АЛА ДАЙЫНДАЛҒАН ЭССЕ БОЙЫНША ӘНГІМЕЛЕСУ НЕМЕСЕ ЖАЗБАША ЖАУАП БЕРУ ҮШІН СҰРАҚТАР

(опциялар 3-5 сұрақты қамтуы мүмкін)

«"дизайн" мамандығы бойынша магистратура бағытын неге таңдадым?».

Неге сіз магистратураға түссіз?

Дизайн бағыты бойынша магистратураға неге түссіз?

Бұл нақты Сізді осы бағдарламаға және неге?

Сіз магистратурада оқу барысында не алуды жоспарлап отырсыз және оны өз өміріңізде және еліміздің өмірінде қалай пайдалануға болады?

Дизайн бағыты бойынша магистратурада оқу үшін сізді ең үздік әлеуетті үміткер деп санауға қандай үш маңызды себеп бар?

Сізге / Сіздің тәжірибеңіз / сіздің өмірлік тарихыңызда бірегей және бірегей не болып табылады (сондай-ақ сіз таңдаған дизайн бағдарламасына түсуге қатысы бар)?

Сіз өткен әсерлі оқиға туралы, қарсы алған адамдар туралы немесе өнер және дизайн саласындағы Сіздің және сіздің жолыңызға әсер еткен сіздің жетістіктеріңіз туралы айтып беріңізші?

Сіз дизайн бағыты бойынша магистратураға қашан қызыққан және оған деген қызығушылығыңызды не күшейтті?

Неге бұл мамандық және магистратура дизайн бағыты бойынша өзекті және неге сіз оны оқығыңыз келеді?

Дизайн бағыттарының қайсысы сізді қызықтырады? Неге сіз осы аймаққа жақсы келеді деп ойлайсыз?

Сіздің мансаптық мақсаттары қандай?

Сіз сол мамандандыру бойынша сіздің біліміңізді жалғастырасыз ба немесе магистрлік бағдарлама арқылы арманыңызды жүзеге асыруды шешесіз бе?

Сіздің бакалаврды оқыту магистрлік бағдарламаны таңдаумен байланысты ма?

Өзінің ең маңызды шығармашылық / ғылыми жетістіктері туралы айтып беріңізші?

Дизайнер қызметінің екі түрін және олардың тұлғалық және кәсіби өсу үшін маңыздылығын сипаттаңыз?

Сіздің кәсіби таңдауыңызға әсер еткен адамды сипаттаңыз және қалай?

Егер сіздің бір іскерлігіңізді немесе талантын жақсарту алатын болса, бұл не еді және неге?

Қандай курс, адам, жоба немесе кітап сізге әсер етеді? Қалайша?

Сіздің жоспарыңызды шығармашылық / ғылыми болашаққа сипаттаңыз?

Сіз қалай өтуге болады және ол сізге болашақта қалай көмектеседі?

Өз шығармашылық/ғылыми тәжірибеңізді және сіздің отбасыңыздың тәжірибесін негізге ала отырып, бізге сіз және сіздің кәсіби таңдауыңыз туралы не айтқымыз келеді?

Оқу іс-әрекетінде/шығармашылықта/кәсіпте өткен қиын жағдайды сипаттаңыз?

Шығармашылық жұмыста көшбасшылық қасиеттер сізге қайда пайдалы болды?

Магистратура бағдарламасын аяқтаған кезде не істегіңіз келеді?

Магистратураны аяқтағаннан кейін ұстануға келетін кәсіби жол бар ма?

Сіз жүзеге асырғыңыз келетін, бірақ қажетті тәжірибе/білімі жоқ шығармашылық/ғылыми жоба бар ма?

Өзіңіз туралы қандай қосымша кәсіби ақпаратты хабарлағыңыз келеді?

Суретші-жобалаушы тұлғасының кәсіби мәдениетін қалыптастыру процесінде дизайн теориясы қандай рөл атқаратынын айтып беріңізші?

Эссе, сондай-ақ эссе бойынша сұрақтарға жауаптар (сұрақтарға жауап берілген жағдайда жазбаша тапсырылады) тігіледі және кафедрада кемінде 5 жыл сақталады.

Кіріспе эссе жазуға қойылатын талаптар жұмыстың үш негізгі аспектісін қамтиды:

1. Мазмұны

Эссе авторы көрсетуі керек:

- * тақырыпты түсіну;
- * мазмұнның мәлімделген тақырыпқа сәйкестігі;
- * өзіндік ерекшелігі мен дербестігі, өз позицияңізді жеткізе білу, дәйектілігі;
- * негізгі ережелерді дәлелдейтін фактілерді пайдалану;
- * арнайы білімді пайдалану;
- * мәдени-тарихи контекст (фондық білім);
- * әдеби материалды жеткілікті түрде тарту, лексикалық толымдылығы;
- * жазбаша сөйлеуді құрудың байланыстылығы, жүйелілігі және қисындылығы;
- * сауаттылық.

Егер эссе жазу кезінде түсуші бакалавриат бағдарламасы бойынша басталған ҒЗЖ тақырыбын тұжырымдап, қысқаша негіздеп немесе дизайн салалары бойынша магистрлік

бағдарлама бойынша өз тақырыбын ұсына алатын болса, құпталады. ҒЗЖ тақырыбы теорияның, практиканың өзекті мәселелерімен байланысты болуы тиіс. дизайн, дпи, өнер және арт-индустрия салаларындағы бизнес, әдістемелер. Жобалық шығармашылық жұмыс та, ғылыми-зерттеу жұмысы да бағыттар бойынша дизайнның даму тенденциялары мен перспективаларымен, сала бойынша қызмет көрсету нарығының аймақтық талаптарымен, ПҚИ және арт-индустриясымен байланысты. Кәсіпорын базасында жұмыс берушінің/Тапсырыс берушінің нақты қажеттіліктеріне магистрлік тақырыптың орындалуы ерекше құпталады.

Эсседе автор өз позициясы анық көрсетілуі тиіс, ол кіріспеде тезисте тұжырымдалады, негізгі бөлімде дәйекті түрде дәлелденеді және эссе қорытындысындағы басты қорытынды түрінде растама табады.

Авторға объективтілік танытуы қажет, ол баяндалудың бейтараптығынан және жазалаусыз және бейтарап бекітулердің болмауынан көрінеді.

2. Мәтін құрылымы

Эссе композициясы "Кіріспе - Негізгі бөлім - Қорытынды" сызбасы бойынша құрылуы тиіс.

Введение должно камтуы:

- * негіздеме;
- * мәселені көрсету;
- * дәлелдемелерді талап ететін тезис;
- * мәтінде қаралатын мәселелер аспектілері;
- * ізденушінің ғылыми және кәсіби қызығушылығы;
- * кәсіби өсу перспективалары.

Кіріспе таңдалған тақырыпқа қызығушылықтың негіздемесін, оның өзектілігін немесе практикалық маңыздылығын камтуы тиіс. Ұсынылған тақырып эсседе ашылатын мазмұнға барабар болуы тиіс екенін ескеру маңызды, әйтпесе, жұмыстың атауы мен мазмұнында үйлесім болмауы тиіс.

Негізгі бөлім кіріспеде айтылған мәселелерді ашу болып табылады. Негізгі бөлім ұсынылған эссе тақырыбын дәйекті, логикалық және дәлелді ашуды көздейді. Пайдаланылатын және дәйексөз келтірілетін әдеби көздердің әрқайсысында тиісті сілтеме болуы тиіс. Дәйексөз-сөзбе-сөз болуы, тырнақшаға жазылуы тиіс, беттің төменгі жағында автордың тегі, аты, шыққан жылы, тиісті беті көрсетілген дереккөзге сілтеме болуы тиіс. Алайда, әдебиеттер тізімінде әрбір пайдаланылған дереккөзге толық библиографиялық сипаттама беріледі. Интернет көзі: Gartner P. Globalisierung als Epochenbruch? / <http://opentheory.ru/gk-sachsen-3/text.phtml>. Нүкте арқылы бірнеше көздер бөлінеді.

Қорытынды болуы тиіс:

- * негізгі бөлімнің аралық қорытындыларын қысқаша аудару;
- * берілген тезиске сәйкес басты қорытынды;
- * авторлық ұсыныстар және / немесе бағалау •

Әдетте қол жеткізілген мақсаттар мен міндеттер, қойылған мәселе бойынша авторлық ұстанымды жинақтайтын қорытындылар және дизайн салалары бойынша магистратура тақырыбы бойынша мүмкін болатын зерттеулердің перспективалық бағыттары көрсетілген мәтіннің 1 бетіне дейін болады.

Эсседе мәтіндік түсініктемелері бар схемалар мен суреттер болуы мүмкін.

3. Баяндау тілі мен стилі

Эссе тілі ғылыми-публицистикалық сөйлеу стиліне сәйкес келуі тиіс. Мәтін бөліктері мен сөйлемдердің арасында логикалық және синтаксистік байланыс болуы керек.

Стильсе өзгеше болуы керек:

- * автор ойының айқын, дәйекті және байланысқан көрінісі;
- * артық эмоциялық тұжырымдардың болмауы;
- * бейресми қарым-қатынасқа тән сөйлесу айналымының болмауы •

Эссе көлемі 3 беттен кем болмауы және 10 беттен аспауы тиіс (14 шрифт, 1 интервал). Эссе беттерінде тура нөмірленуі тиіс. Бірінші бет беттің нөмірі қойылмайтын титулдық парақ болып табылады.

Эссе беру формасы мен оның тақырыбы ерекшелігіне байланысты айтарлықтай ерекшеленуі мүмкін.

Соңында пайдаланылған әдебиеттер тізімі беріледі.

Ағылшын тілінде "art and design" тақырыбы бойынша ағылшын және сөздік қорын таныстыру дағдысын көрсету қажет, бірақ міндетті емес.

Эссе жазу мен бағалауға қойылатын талаптар оның нысаны мен мазмұнына байланысты өзгеруі мүмкін, бұл ретте келесі критерийлерге ерекше назар аударылады:

- * жұмысты орындау дербестігі;
- * ұсынылған тақырыпты ұғынуға шығармашылық көзқарас;
- * негізгі ережелер мен қорытындыларды дәлелдеу қабілеті;
- * мәселенің қойылуы мен шешілуінің негізділігі, дәлелділігі және бірегейлігі;
- * өз ойларын анық және қысқа баяндау;
- * әдебиеттерді қолдану және оларды сауатты безендіру;
- * жұмыстың формальды талаптарға және өзіндік жұмыс жанрына сәйкестігі.

ЭССЕ БАҒАЛАУ КРИТЕРИЙЛЕРІ

Эссе бағалау критерийлері. Жауапты бағалау кезінде келесі элементтерді бөліп көрсету қажет: проблеманы ашу кезінде өз көзқарасын (позицияны, қарым-қатынасты) ұсыну; теориялық және тұрмыстық деңгейлерде, айқындамаларды, терминологияны дұрыс пайдалана отырып немесе пайдаланбай проблемаларды ашу; фактілерге немесе өз тәжірибесіне сүйеніп өз ұстанымын дәлелдеу. Егер ізденуші бакалавриат бағдарламасы бойынша басталған ҒЗЖ тақырыбын тұжырымдап, қысқаша негіздейтін болса немесе дизайн салалары бойынша магистрлік бағдарлама бойынша өз тақырыбын ұсынған болса қосымша артықшылығы болып табылады.

Эссеге қойылатын талаптар 1. Эссе біртұтас ретінде қабылдануға тиіс, идея айқын және түсінікті болуы керек. 2. Эсседе артық ештеңе болмауы керек, сіздің ұстанымыңызды, идеяларыңызды ашу үшін қажетті ақпаратты ғана қамтуы тиіс. 3. Эссенің сауатты композициялық құрылымы болуы керек, құрылымы бойынша логикалық, нақты болуы керек. 4. Эссенің әрбір абзацы тек бір негізгі ойдан тұруы тиіс. 5. Эссе оның авторы теориялық ұғымдарды, терминдерді, жалпылауды, дүниетанымдық идеяларды біледі және ұғынықты пайдаланатынын көрсетуі тиіс. 6. Эсседе мәселе бойынша айтылған ұстанымның айқын дәлелдері болуы тиіс.

100 баллдағы эссенің ең жоғарғы бағасы алынған баллдан құралады. :

- * мазмұны-60 ұпай;
- * мәтінді құрылымдау-20 ұпай;
- * мазмұндама тілі мен стилі-20 ұпай • Орфографиялық, пунктуациялық, лексикалық және синтаксистік қателердің болуы бағаның төмендеуіне әкеледі.

Баға 90-100 балл 5 " өте жақсы»

- жұмыстың мазмұны тақырыпқа толық сәйкес келеді;
- ізденуші бакалавриат бағдарламасы бойынша басталған ҒЗЖ тақырыбын қысқаша негіздеп, құрастыра алды немесе дизайн салалары бойынша магистрлік бағдарлама бойынша өз тақырыбын ұсынды;
- тақырып терең және дәлелді түрде ашылады, бұл мәселені және оны жарықтандыру үшін қажетті қосымша материалдарды жақсы білетіндігін, қорытынды жасай білу және жалпылау;
- композиция бойынша үйлесімді, ойды логикалық және дәйекті баяндау;
- эссе мәселесі нақты тұжырымдалған, ұсынылған тезиспен байланысты және толық дәлелденеді;
- дұрыс әдеби тілде жазылған және стилистикалық мазмұнға сәйкес келеді;
- нақты қателер жоқ;
- қосымша қолданылатын материал мәтіннің мағыналық бірлігіне қол жеткізілді;

- коммуникативтік міндет толық және дәл орындалды; орфографиялық, грамматикалық және синтаксистік қателер жоқ; лексиканы қолданудың негізділігі, оның әртүрлілігі, фразалық және оразаралық байланыстар есебінен мәтіннің байланыстылығын қамтамасыз ету;

- қорытынды негізгі бөлімнің мазмұнынан қисынды туындайтын қорытындылардан тұрады;

Баға 70-89 балл 4 " жақсы»

- одан шамалы ауытқулары бар тақырып толық және сенімді ашылады;
- әдеби материалды және тақырып бойынша басқа да дереккөздерді жақсы білу және өз ойларын негіздеу үшін оларды қолдана білу, сондай-ақ қорытынды жасау және жалпылау;

- жұмыс мәтінін логикалық және дәйекті баяндау;

- эссе тақырыбына сәйкес тезис нақты тұжырымдалған;

- негізгі бөлігінде қисынды, байланысты, бірақ ұсынылған тезис жеткілікті дәрежеде дәлелденбейді;

- дұрыс әдеби тілде жазылған, стилистикалық мазмұнға сәйкес келеді;

- бірлі-жарым нақты дәлсіздіктер бар;

- ойды баяндауда бірізділіктің елеусіз бұзылуы бар;

- кейбір орфографиялық және грамматикалық қателер жіберілген, бірақ коммуникативтік міндет толық және дәл шешілді;

- қорытынды негізгі бөлімнің мазмұнынан қисынды туындайтын қорытындылардан тұрады.

50-69 балл 3 "қанағаттанарлық»

- негізінен тақырып ашылады;

- дұрыс, бірақ бір жақты немесе толық емес жауап берілген;

- одан ауытқуларға немесе нақты материалды баяндауда жекелеген қателерге жол берілген;

- қорытынды жасау және жалпылау біліктілігінің жеткіліксіздігі байқалады;

- материал жеткілікті қисынды баяндалады, бірақ ойды білдіру кезектілігінің жекелеген бұзушылықтары бар;

- кейбір орфографиялық, грамматикалық және синтаксистік қателіктер жіберілген; ;

- қорытындылар негізгі бөлімнің мазмұнына толық сәйкес келмейді.

0-49 балл 2 " қанағаттанарлықсыз»

- тақырып толық ашылмаған, бұл беттік білім туралы куәландырады;

- жеке оқиғаларды шатастырмастан, қорытпастан және шығармастан, шатастырудан тұрады.;

- материалдың кездейсоқ орналасуымен, бөліктер арасында байланыстың болмауымен сипатталады;

- қорытындылар негізгі бөліктен шықпайды;

- басқа көздерден мәтіннің көптеген (60-100%) қарыз алуы;

- коммуникативтік міндет шешілмеген, көптеген грамматикалық және стилистикалық қателер;

- дөрекі сөйлеу қателері бар.

ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ ЖОБА БОЙЫНША БАҒАЛАРДЫ ЖӘНЕ ТҮСУ ЕМТИХАНЫНДАҒЫ ЭССЕ ҚОЮДЫҢ ЖАЛПЫ КРИТЕРИЙЛЕРІ

Өте жақсы (90-100%) - жобалау барысында қойылған сұрақтар мен шығармашылық тапсырмалар бойынша толық көлемде нақты тұжырымдалған білікті жауаптар алды, ізденуші жоғары ғылыми және техникалық эрудицияны көрсетті.

Шығармашылық жоба мен эссе ізденуші:

- жобалау жұмысында-дизайн-жобалау және/немесе дизайн-білім берудің және футуро-дизайнның инновациялық идеологиялық құраушысының озық әлемдік тәжірибесін өзара үйлестіруге негізделген теориялық және практикалық дайындық;

-жаңа экономикалық әлемдік құрылым контекстінде еңбек нарығына қажетті дизайн-зерттеулер мен трендвотчинг саласында креатив, дизайнерлік құзыреттіліктің бірегей жиынтығын меңгеру;

-дизайн, жарнама, арт-индустрия салаларында жаңа өнімді жасау және әзірлеу үшін тұрған бизнес-процестерді түсіну.

- аналитикалық және көркемдік-шығармашылық қызметте-дизайн саласындағы жобалық міндеттерді жобалау қызметі арқылы жүзеге асыра білуге байланысты жүйелі түсіну; өзінің болашақ мамандығының мәні мен әлеуметтік маңыздылығын түсіну; дизайн және арт-индустрия салаларында жобалық қызметті ұйымдастыруға толық дайын болу; даралықтың шығармашылық көрінісі мен кәсіби шеберлікке толық кәсіби қабілеті;

- жобалық қызметте-нақты жобаны орындау үшін қойылған міндеттерді іске асыру үшін мүмкін болатын шешімдер мен тәсілдерді ұсынды; өзінің жобалық ұсыныстарын ғылыми негіздеді; дизайнда кәсіби Маманданудың тиісті бағытында жобалық қызметті өз бетінше жүргізді.;

-дизайн және/немесе Инновациялық технологиялар және дизайн-білім беру саласындағы әдістемелер саласындағы заманауи технологиялық үдерістер саласында өз танымдарын ұсынды; жобалаушылардың шығармашылық ұжымының жұмысын ұйымдастыру қабілеті; дизайнердің, арт-директордың, креативті директордың және/немесе дизайн-білім беру саласындағы арнайы пәндер оқытушысы қызметін орындау қабілеті.

Жақсы (75-89%) - шығармашылық жұмыс және эссе бойынша қойылған сұрақтардың 75% - ға дейін толық көлемде білікті жауаптар алды, ізденуші жеткілікті ғылыми және техникалық эрудицияны көрсетті.

Ізденуші шығармашылық жоба мен портфолио ұсынып, көрсетуі тиіс:

- зерттеу жұмысында-дизайн-жобалау және/немесе дизайн-білім беру және футуро-дизайн инновациялық идеологиялық құрамдас бөлігі бойынша озық әлемдік тәжірибені өзара үйлестіруге негізделген жеткілікті теориялық және практикалық дайындық;

-жаңа экономикалық әлемдік құрылым контекстінде еңбек нарығына қажетті дизайн-зерттеулер мен трендвотчинг саласында креатив, дизайнерлік құзыреттіліктің негізгі жиынтығын меңгеру;

-дизайн, жарнама, арт-индустрия салаларында жаңа өнімді жасау және әзірлеу үшін тұрған бизнес-процестерді жеткілікті түсіну.

- көркемдік-шығармашылық қызметте-дизайн саласындағы негізгі жобалық міндеттерді жобалау қызметі арқылы жүзеге асыра білуге байланысты түсіну; өзінің болашақ мамандығының мәні мен әлеуметтік маңыздылығын жеткілікті түсіну; дизайн және арт-индустрия салаларында жобалық қызметті ұйымдастыруға дайындық; даралықтың шығармашылық көрінісі мен кәсіби шеберлікке жеткілікті қабілеттілік;

- жобалық қызметте-нақты жобаны орындау үшін қойылған міндеттерді іске асыру үшін мүмкін болатын шешімдер мен тәсілдерді ұсынды; өзінің жобалық ұсыныстарын ғылыми негіздеді; дизайнда кәсіби Маманданудың тиісті бағытында жобалық қызметті өз бетінше жүргізді.;

-дизайн және/немесе Инновациялық технологиялар және дизайн-білім беру саласындағы әдістемелер саласындағы заманауи технологиялық үдерістер саласында өз танымдарын ұсынды; жобалаушылардың шығармашылық ұжымының жұмысын ұйымдастыру қабілеті; дизайнердің, арт-директордың, креативті директордың және/немесе дизайн-білім беру саласындағы арнайы пәндер оқытушысы қызметін орындау қабілеті.

Қанағаттанарлық (50-74%) - шығармашылық жұмыс және эссе бойынша қойылған сұрақтардың 60% - ға дейін толық жауаптар алды, магистрант шектеулі ғылыми және техникалық дайындық көрсетті.

Ізденуші шығармашылық жоба мен портфолио ұсынып, көрсетуі тиіс:

- зерттеу жұмысында-дизайн-жобалау және/немесе дизайн-білім берудің озық әлемдік тәжірибесін өзара үйлестіруге негізделген шектеулі теориялық және практикалық дайындық;

-дизайнерлік компетенциялар жиынтығын шектеулі иелену, креатив, соның ішінде дизайн-зерттеу саласында;

-дизайн, жарнама, арт-индустрия салаларында жаңа өнім жасау және әзірлеу үшін тұрған бизнес-процестерді шектеулі түсіну.

- көркемдік-шығармашылық қызметте-дизайн саласындағы негізгі жобалық міндеттерді жобалау қызметі арқылы жүзеге асыра білуге байланысты шектеулі түсіну; дизайн және арт-индустрия салаларында жобалау қызметін ұйымдастыруға шектеулі дайындық;

- жобалық қызметте-нақты жобаны орындау үшін қойылған міндеттерді іске асыру үшін Стандартты шешімдер мен тәсілдерді ұсынды; өзінің жобалық ұсыныстарын ғылыми негіздеді; дизайнда кәсіби мамандандырудың тиісті бағытында жобалық қызметті енгізу кезінде авторлық бастаманы көрсетпеді;

-дизайн және/немесе дизайн-білім беру саласындағы технологиялар мен әдістемелер саласындағы заманауи технологиялық үдерістер саласында өз танымдарын шектеулі түрде ұсынды; шығармашылық ұжымның жұмысын ұйымдастыру қабілетін көрсетпеді; дизайнердің және/немесе дизайн-білім беру саласындағы арнайы пәндер оқытушысының функцияларын орындау қабілетін шектеулі түрде көрсетті.

Қанағаттанарлықсыз (0-49%) - шығармашылық жұмыс және эссе бойынша қойылған сұрақтардың 50% - дан кем емес көлемде дұрыс тұжырымдалған жауаптар алды,ізденуші әлсіз ғылыми және техникалық эрудицияны көрсетті.

Ізденуші шығармашылық жобада және портфолио зерттеу тақырыбының өзектілігін ашпады немесе өз жұмысының ғылыми жаңалығын негіздеп, теориялық әзірлемелерді ұсынбады, қажет болған жағдайда - қоғамдық қатынастарды құқықтық реттеуді жетілдіру бойынша ұсыныстарды ұсынбады; ғылыми жетекшінің, рецензенттің, емтихан комиссиясы мүшелерінің сұрақтарына жауап бере алмады.

"Қанағаттанарлықсыз" деген баға, егер қорғау кезінде емтихан комиссиясы мүшелерінде плагиатта негізделген күмән пайда болса, бұл ізденуші эксе ұсынылған шығармашылық жобасының авторы болып табылмайтындығы (эссе мәтінінде бағдарланбайды; шығармашылық жұмыста тұжырымдалған және эссе теориялық және практикалық ұсыныстар мен т.б. қатысты нақтылайтын сұрақтарға жауап бере алмайды) қойылады. Мұндай шешім жұмыс қойылатын барлық талаптарға сәйкес келген жағдайда да қабылданады.

ОҚУҒА ТҮСУ СЫНАҒЫНА ДАЙЫНДЫҚ ҮШІН ӘДЕБИЕТТЕР МЕН АҚПАРАТТЫҚ КӨЗДЕРДІҢ ТІЗБЕСІ

Композиция

Негізгі әдебиет:

1. Степанов, А.В. Объемно-пространственная композиция / А.В. Степанов. – М.: Издательство «Архитектура-С», 2011.
2. Устин, В.Б. Композиция в дизайне: учеб.пособие / В.Б. Устин. – М.: АСТ: Астрель, 2007. – 239 с.
3. Милова, Н.П. Основы композиции: учеб.пособие / Н.П. Милова, О.Г. Обертас. – Владивосток: Изд-во ВГУЭС, 2008. – 92 с.
4. Чинь, Ф. Архитектура. Форма, пространство, композиция / Ф. Чинь – М.: Астрель: Харвест: АСТ, 2010. – 432 с.

Дополнительная литература

1. Кандинский, В.В. Точка и линия на плоскости / В.В. Кандинский. – СПб.: Азбука, 2003. – 240 с.
2. Власов, В.Г. Основы композиции декоративно-прикладного искусства / В.Г. Власов. – СПб.: Образование, 1997.
3. Кринский, В.Ф. Элементы архитектурно-пространственной композиции / В.Ф. Кринский, И.В. Ламцов, М.А. Туркус. – М.: Стройиздат, 1968.
4. Азизян И.А. Теория композиции как поэтика архитектуры / И.А. Азизян, И.А. Добрицына, Г.С. Лебедева. – М.: Прогресс-Традиция, 2002. – 568 с.

Интернет-ресурсы

1. Национальный цифровой ресурс «РУКОНТ» [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://rucont.ru/>
2. Электронная библиотека ВООК.ru [Электронный ресурс]/ ЭБС ВООК.ru. Режим доступа: <http://www.book.ru/>

3. ЭБС «Университетская библиотека online» [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://www.biblioclub.ru/>
4. Электронная библиотечная система eLIBRARY.RU [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://aclient.integrum.ru/>

Цветоведение

1. Агранович-Пономарёва, Е.С. Колористика: практикум / Е.С. Агранович-Пономарёва, А.А. Литвинова. – Мн.: УП «Технопринт», 2002. – 122 с.
2. Иттен. Иоханнес: искусство цвета: пер. с нем. / И. Иоханнес; предисл. Л. Монаховой. – М.: Изд. Д. Аронов, 2000. – 96 с: ил.
3. Кравцова, Т.А. Основы цветоведения: учебно-методическое пособие / Т.А. Кравцова, Т.А. Зайцева, Н.П. Милова. – Владивосток: Изд-во ВГУЭС, 2002 – 64 с.
4. Устин, В.Б. Композиция в дизайне: учебное пособие / В.Б. Устин. – М.: АСТ: Астрель, 2007. – 239 с.

Дополнительная литература

1. Степанов, Н.Н. Цвет в интерьере / Н.Н. Степанов. – К.: Вищашк. Головное изд-во, 1985.-184 с.
2. Власов, В.Г. Основы композиции декоративно-прикладного искусства / В.Г. Власов. – СПб.: Образование, 1997
3. Чидзиева, Хидеяки: гармония цвета, руководство по созданию цветовых комбинаций: пер с англ. / Чидзиева, Хидеяки; предисл. И.А. Бочкова. – М.: ООО «Издательство АСТ», 2003. – 142 с.: ил.
4. Цветовая гармония интерьера / Советы профессионалов: пер с англ. 2000. – 128 с.

Полнотекстовые базы данных

1. Национальный цифровой ресурс «РУКОНТ» [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://rucont.ru/>
2. Электронная библиотека ВООК.ru [Электронный ресурс]/ ЭБС ВООК.ru. Режим доступа: <http://www.book.ru/>
3. ЭБС «Университетская библиотека online» [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://www.biblioclub.ru/>
4. Электронная библиотечная система eLIBRARY.RU [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://aclient.integrum.ru/>

История и основы дизайна, проектирование, представление эссе, публичное выступление

1. Ковешникова Н.А. Дизайн: история и теория. Учебное пособие. – М, 2006.
2. Лаврентьев А.Н. История дизайна. Учебное пособие. – М., 2006
3. Михайлов С.М. История дизайна. Т. 1,2. Учебник для вузов. – М., 2003.
4. Михайлов С.М. Основы дизайна. – М. 2002.
5. Рунге В.Ф. История дизайна, науки и техники. Учебное пособие. – М., 2006.
6. Сокольникова Н.М. История изобразительного искусства. Т. 1,2. Учебник для вузов. – М., 2006.
7. Сокольникова Н.М. Стили в искусстве. – М., 2006.
8. Туэмлоу Э. Графический дизайн: фирменный стиль. – М., 2006.
9. Черневич Е. Графический дизайн в России. – М., 2008.
10. Золотарева Л.Р. История искусств Казахстана: Учеб.пособие. — Караганда: Изд-во КарГУ им. Е.А.Букетова, 2000. — 332с., ил.
11. Золотарева Л.Р. История искусств Казахстана: Учеб.пособие. — Караганда: Изд-во КарГУ им. Е.А.Букетова, Свидетельство о гос. рег. № 323 от 12.09.2006. ИС 02006. — 23,1 МБ
12. Всеобщая история искусств. Т. 1-6. М. 1960-1966

13. История русского искусства. Под общей редакцией И.Э.Грабаря. Т.1- 10. М., 1953-1965
14. Энциклопедия для детей. Т.7.Искусство. 4.1.Архитектура,изобразительное и декоративное искусство с древнейших времен до эпохи Возрождения. Глав.ред. М.Д. Аксенова.- М.: Аванта- 1997
15. Власов Н.В. Российский дизайн. Очерки истории отечественного дизайна. - М.: Союз дизайнеров России, 2001. - Т. 1.2
16. Дмитриева Н.А. Краткая история искусств. От древнейших времен по XVI -М., 1985
17. Дмитриева Н.А. Краткая история искусств. Северное Возрождение; страны Западной Европы XVII-XVIII веков: Россия XVIII век - М.. 1975
18. Ильина Т.В. История искусств. Учебное пособие для вузов. -М., 1983
19. Янсон Х.В. и Янсон Энтони Ф. Основы истории искусств. С'пб..1996
20. Белов А.А., Гвоздев Е.М. История дизайна: Лекции. – Спб., 1993.
21. Дизайн: иллюстрированный справочник. – М., 2004.
22. Ленсу Я.Ю. Дизайнеры XX века (50 творческих портретов): биографический справочник. – Минск, Изд-во МИУ, 2008.
23. Ленсу Я.Ю. История дизайна: Учебное пособие. – Минск: БГАИ, 2007.
24. Ленсу Я.Ю. История дизайна второй половины XIX и XX века: Учебное пособие. – Мн.: Изд-во МИУ, 2007.
25. Мазаев А.И. Концепция «производственного искусства» 20-х годов. – М., 1975.
26. Розенталь Р., Ратцка Х. История прикладного искусства нового времени. – М., 1971.
27. Селезнев И.Ф. Дизайн: Проблемы материально-художественной культуры. – Мн., 1978.
28. Бегимбай К.М. История и теория дизайна. Учебное пособие. –Астана; 2014.
29. Бегимбай К.М. Эргономика в дизайне. Учебное пособие. –Астана; 2012.
30. Бегимбай К.М. Организация, планирование и методика научного исследования. Учебное пособие. –Астана; 2012.
31. Нельсон Дж. Проблемы дизайна. – М., 2018.
32. Советский дизайн. 1962-1965: Альманах / Под ред. Р.О.Антонова. – М., 1968.
33. Ульяновский А. Мифодизайн рекламы. – Л., 1995.
34. Художественное конструирование в СССР. 1976-1980: Обзор / Под ред. Ю.Б.Соловьева. – М., 1982.
35. Афонов В. Конгрессы ИКСИД. // Техническая эстетика, 1976, №1.
36. Михайлов С., Кулиева, Л. Основы дизайна. / С. Михайлов, Л. Кулиева – Казань: Новое знание, 1999.
37. Михайлов С.М. История дизайна: учебник для вузов в 2 т.: / С.М. Михайлов. – 2-е изд. испр. и доп. – М.: Союз дизайнеров России, 2002. – Т. 1-2.
38. Моррис У. Искусство и жизнь. / У. Моррис – М.: Искусство, 1970.
39. Назаров Ю. Постсоветский дизайн (1987-2000). / Ю. Назаров - М.: СД России, 2002.
40. Основные термины дизайна: Краткий словарь-справочник. – М.: ВНИИТЭ, 1989
41. Проблемы дизайна / сб. статей под ред. В.Л. Глазычева. – М.: СД России, 2003.
42. Рунге В.Ф., Сеньковский, В.В. Основы теории и методологии дизайна : учеб.пособие / В.Ф. Рунге, В.В. Сеньковский. – М.: МЗ-Пресс, 2003.
43. Самин Д.К. Сто великих научных открытий / Д. К. Самин. – М.: Вече, 2018.
44. Сто дизайнеров Запада. – М.: ВНИИТЭ, 1994.
45. Теоретические концепции зарубежного дизайна. – М.: ВНИИТЭ, 2018.
46. Шухардин С.В. История науки и техники. С древнейших времен до конца 18 в.: учебное пособие / С.В. Шухардин. – М., 1974.

47. Хан-Магомедов С.О. Пионеры советского дизайна / С.О. Хан-Магомедов. – М.: Галарт, 1995.
48. Белов А.А., Гвоздев Е.М. История дизайна: Лекции. – Спб., 2019.
49. Мазаев А.И. Концепция «производственного искусства» 20-х годов. – М., 2018
50. Розенталь Р., Ратцка Х. История прикладного искусства нового времени. – М., 2017
51. Селезнев И.Ф. Дизайн: Проблемы материально-художественной культуры. – Мн., 2016
52. Страницы истории отечественного дизайна: Исследования и публикации. – М., 1989.
53. Холмянский Л.М., Щипанов А.С. Дизайн. – М., 2015
54. Барташевич А.А., Мельников А.Г. Основы художественного конструирования. – Мн., 2015
55. Быков Н., Минервин Г. Художественное конструирование. Проектирование и моделирование. – М., 2018
56. Джонс Дж.К. Инженерное и художественное конструирование. Современные методы проектного анализа. – М., 1976.

ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ ОҚУҒА ТҮСУ БАҒДАРЛАМАСЫ ЕМТИХАН " РЕФЕРАТ»

"ДИЗАЙН"БІЛІМ БЕРУ БАҒДАРЛАМАСЫНЫҢ 7М021" ӨНЕР " ДАЙЫНДАУ БАҒЫТЫНА ТҮСУШІЛЕР ҮШІН МАГИСТРАТУРА (реферат, портфолио ұсыну, әңгімелесу/қоңырау)

Реферат-әр түрлі көзқарастарды салыстыра және талдай білуді талап ететін бір немесе бірнеше көздердегі идеялардың қысқаша жазбасы. Реферат – бастапқы мәтіннің немесе бірнеше дереккөздің интерпретациясының бір түрі. Сондықтан реферат, конспектіге қарағанда, жаңа, авторлық мәтін болып табылады. Бұл жағдайда жаңалық жаңа мазмұндауды, материалды жүйелендіруді, әр түрлі көзқарасты салыстыру кезінде ерекше авторлық ұстанымды білдіреді.

Рефераттау бір немесе бірнеше дереккөздерді жіктеу, жинақтау, талдау және синтездеу негізінде қандай да бір мәселені баяндауды көздейді.

Реферат ерекшелігі (курстық жұмыстармен салыстырғанда):

* толық дәлелдемелер, салыстырулар, пайымдаулар, бағалар жоқ,

* мәтінде жаңа, Елеулі бар деген сұраққа жауап береді.

Рефераттар жазу және рефераттар дайындау оқу процесінің қажетті элементі болып табылады ізденушінің өзіндік жұмысы ғылыми-зерттеу,аналитикалық, тәжірибелік-бағытталған қызмет аспектілерінің конфорциялану деңгейін көрсетеді.Рефераттарды орындау кәсіби даярлықтың оқу пәндері бойынша білімді ұсынуға, бекітуге, тереңдетуге және жалпылауға, ғылыми зерттеу әдістерін меңгеруге, тандалған тақырып бойынша ғылыми-практикалық зерттеу барысында шығармашылық есептерді шешу дағдыларын қалыптастыруға бағытталған.

Рефератты орындау мақсаты-студенттің алған білімін, іскерлігін және дағдыларын жүйелеу, тереңдету және кеңейту.

Рефераттың міндеттері: тандалған тақырып бойынша ақпаратты жинау және өңдеу, алынған материалды сыни талдау, қолда бар ақпаратты жүйелеу және қорыту, көркемдік процестердің даму сипаты, сәулет, кескіндеме, мүсін шеберлерінің шығармашылығы туралы түсініктерді қалыптастыру, өнердегі қандай да бір құбылыстың мәнділігін тұжырымдау және дәлелдеу, белгілі бір тарихи кезеңде суретші жасаған туындының рөлі, қойылған шығармашылық міндеттерді практикалық шешу, тиісті тақырып бойынша өзіндік шығармашылық презентация түрінде.

Рефераттарды дайындау бойынша ұйымдастырушылық және әдістемелік басшылықты "Бейнелеу өнері және дизайн" кафедрасы жүзеге асырады.:

- рефераттар тақырыбын алдын ала ұсынады;
- олардың мазмұны мен безендірілуіне қойылатын негізгі талаптарды әзірлейді;
- ізденушілерге тақырыпты таңдауға көмектеседі;

Рефераттар тақырыптары оқу-тақырыптық жоспармен, оқылатын кәсіптік пәндердің мақсаттары мен міндеттерімен, тақырыптардың өзектілігін, олардың маңыздылығын, ғылыми әдебиеттің болуын ескере отырып тұжырымдалады.

Рефератты өз бетінше орындау үшін ізденуші:

- өнер тарихының теориясы мен әдіснамасы, дизайн, өнер және мәдениет дамуының негізгі кезеңдері, өнер тарихының стильдік ерекшеліктері мен көркем бағыттары, шетелдік және орыс зерттеушілерінің теориялық жұмыстары, шетелдік және орыс өнерінің туындылары, ақпараттық компьютерлік технологияларды пайдалану, өнер тарихының ақпараттық алаңы туралы түсінікке ие болу.;

- шығармашылық пен дизайнның түрлері, бағыттары, зерттеу технологиясы, шығармаларды талдау принциптері, белгілі бір тақырыпты зерттеу үрдісінің жүйелілігі; стиль және формальды қалыптастыру, композиция, түс тану және колористика мәселелері.;

- зерттеу жұмыстарын жүргізу, әр түрлі материалдармен жұмыс істеу;
- компьютерлік технологиялармен жұмыс істей білу.

Рефератты орындау барысында: зерттелетін материалдарды жинау және зерделеу, талдау, ақпаратты жүйелеу және өңдеу, қойылған міндеттерді шешу, қорытындыларды негіздеу және тұжырымдау білігі мен дағдысын меңгеру керек.

көрсету:

- әртүрлі ақпараттық массивтермен жұмыс істей білу, жиналған ақпаратты өңдеу сапасы, оны талдаудың тереңдігі мен саналы болуы, рефератта қолданудың орындылығы;

- тақырыптық тапсырма шеңберінде жұмыс істей білу;

- рефератты дайындау барысы кезеңдерінің бірізділігі, көрнекі материалды таңдау; оны жүйелеу сипаты;

- рефераттың шығармашылық шешімін қабылдаудың дербестігі;

- рефераттың теориялық, зерттеу және иллюстрациялық бөліктерінің ғылыми аппаратпен және иллюстрациялармен жабдықталған басылған мәтін түріндегі аяқталуы;

- қорытынды жұмыс түріндегі рефератты визуализациялау сауаттылығы.

Жұмыс реті

1. Тақырыпты таңдау.

2. Жалпы және қосымша әдебиеттер тізімін құру (библиография), реферат тақырыбына қатысты басқа да дереккөздермен, оның ішінде интернет-ресурстармен танысу және оларды зерттеу.

3. Тақырыптың өзектілігін негіздеу, жұмыстың мақсаты мен міндеттерін анықтау және тұжырымдау, реферат жоспарын құру.

4. Нақты материалды жинау және өңдеу.

5. Алынған ақпаратты талдау және бағалау. Реферат тақырыбының мазмұнын ашатын қойылған міндеттерді шешу.

6. Белгілі бір дизайнердің, қолданбалы өнер шеберінің, суретшінің шығармашылығы мен жеке шығармаларын талдау және оқылатын тақырыпқа сәйкес иллюстрациялық материалдарды іздеу.

7. Қорытындыларды тұжырымдау.

8. Рефератты белгіленген талаптарға сәйкес ресімдеу.

РЕФЕРАТТЫҢ ҚҰРЫЛЫМЫ МЕН МАЗМҰНЫ

Реферат теориялық бөлімнен, ғылыми аппараттан (библиография, қажетті ескертпелер, иллюстрациялар тізімі, иллюстрациялар альбомы, презентациялық материалдар) тұрады.

Жұмыстың тақырыбын таңдау және негіздеу реферат бойынша жұмыстың басталуы тақырыпты таңдау болып табылады. Рефератпен жұмыс істеу барысында ізденушіге "Бейнелеу өнері және дизайн" кафедрасында кеңес алуға рұқсат берілген.

Рефераттың таңдалған тақырыбы негізінде, тиісті ғылыми әдебиетті зерттеу және оны талдау барысында ұсынылған реферат тақырыбының өзектілігін ашу қажет. мақсаттары мен міндеттері өз. Рефератта ашу көзделген тақырып бойынша мақсаттар мен міндеттер қалыптасады.

Ақпаратты жинау, оны өңдеу және сыни талдау

Реферат тақырыбы бойынша әр түрлі ақпаратты өз бетінше іздеу жүргізіледі. Барлық алынған ақпарат сыни талданады және жүйеленеді.

Әр түрлі авторлардың осы тақырыптың қандай да бір проблемасына, инновацияға, технологияға немесе тұжырымдамалық идеяға көзқарастарын сипаттау қажет. Суретшінің шығармашылығының мәнін ашатын ғылыми еңбектерге, тарихи құжаттарға, туындының бейнелі идеясын іске асыратын бейнелеу құралдарына сілтеме жасау қажет. Әдеби көздермен қатар интернет-көздер көрсетіледі, бұл ретте сайттың немесе Веб-беттің атауына сілтемелерді көрсету қажет.

Тиісті әдебиеттерді және басқа да көздерді талдау, көрнекілік материалдарды жинау аяқталғаннан кейін тақырыптың өзі, яғни теориялық бөлім баяндалады, онда таңдалған тақырыптың мақсаты мен міндеттерінің негіздемесі мазмұндық түрде дәлелденеді.

Теориялық бөлім өзінде болуы тиіс:

- * титул парағы,
- * рефераттың барлық көлемінің мазмұны немесе мазмұны,
- * кіріспе,
- * мазмұнын ашатын негізгі бөлім (екі тараудан тұрады •

тақырыптар,

* белгілі бір дизайнердің, суретшінің шығармашылығы мен негізгі шығармаларын талдау,

* қорытынды,

* ескертулер,

* пайдаланылатын ақпарат көздерінің тізімі,

* Суреттер тізімі,

* суреттер альбомы,

* жасалған жұмысты визуализациялау, яғни иллюстрациялармен басылған реферат,

Рефератта немесе баяндамада материалды орналастырудың келесі тәртібі ұсынылады:

титул парағы

* рефераттың барлық бөліктерінің мазмұны,

* кіріспе

рефераттың негізгі теориялық мазмұны,

* қорытынды,

* ескертулер,

әдебиеттер және басқа да ақпараттық көздер тізімі,

* Суреттер тізімі,

* суреттер альбомы,

* презентация,
* рефераттың мәтіндік, иллюстративті және презентациялық бөліктерінің дискідегі электрондық нұсқасы.

Реферат тақырыпқа байланысты мәтіндік, кестелік, графикалық және басқа да иллюстративті материал болуы тиіс. Рефераттың көлемі (мәтіндік) А4 форматындағы 25-35 беттен аспауы тиіс. Ғылыми аппараттың, иллюстрациялардың көлемі шектелмейді.

Реферат тақырыбының жалпы сипаттамасы: таңдалған тақырыптың өзектілігін негіздеу, мақсаты, міндеттері, жұмыстың практикалық маңыздылығы. Енгізу көлемі шамамен 3-8 бетті құрайды.

Бірінші және екінші тараулар, әдетте, теориялық-әдіснамалық сипатта болады. Мұнда сұрақтың тарихы беріледі, тиісті ақпараттық базаға шолу негізінде оның зерттелу дәрежесі көрсетіледі. Бұдан басқа, бірінші тарауда өнер тарихының өзекті тенденцияларына, суретшінің шығармашылық даралығын қалыптастыру процесіне тоқтау қажет. Екінші тарауда шебердің ең маңызды жұмыстарына көңіл бөлу, жасалған шығармалардың композициялық ерекшеліктерін талдау, олардың бейнелеу өнеріндегі орны мен маңызын көрсету қажет. Бұл ретте автордың маңызды туындыларына композициялық схемаларды, эскиздерді, этюдтерді, дайындық материалдарын пайдаланған жөн.

Бұл ретте пайдаланылған әдебиетке сілтеме жасау міндетті.

Қорытынды жалпы қорытындыларды, негізгі проблемаларды жалпыланған баяндауды, курстық жобада қойылған міндеттерді шешу тұрғысынан жұмысты авторлық бағалауды, ұсыныстарды енгізуден практикалық тиімділік немесе шешілетін проблемалардың ғылыми құндылығы туралы деректерді қамтуы тиіс. Тақырыпты одан әрі әзірлеу перспективалары көрсетілуі мүмкін. Жұмыстың жалпы көлемінен қорытынды көлемі 2-5 бет.

Қорытындыдан кейін әдебиеттер тізімі беріледі.

Тізімге арнайы ғылыми және оқу әдебиеттері, интернет-ресурстары, басқа да пайдаланылған материалдар кіреді және баспа шығармаларының библиографиялық сипаттамасына қойылатын жалпы талаптарға сәйкес ұйымдастырылуы тиіс. Пайдаланылатын және дәйексөз келтірілетін әдеби көздердің әрқайсысында тиісті сілтеме болуы тиіс. Автордың аты - жөні, атауы, шыққан жылы, мәтінде дәйексөз бар болса, тиісті беті көрсетіледі. Әдебиеттер тізімінде әрбір пайдаланылған дереккөзге толық библиографиялық сипаттама беріледі. Интернет көзі: Gartner P. Globalisierung als Epochenbruch? / <http://opentheory.ru/gk-sachsen-3/text.phtml>. Нүкте арқылы бірнеше көздер бөлінеді.

Әдебиеттер тізімінде иллюстрациялар тізімі бар.

Әрі қарай мәтінде көрсетілген ретпен иллюстрациялар болады. Иллюстрациялар саны шектелмеген.

Басып шығарылған жұмысты папкаға тастайды немесе түптейді.

Реферат А4 форматындағы қағаз парағының бір жағында ресімделуі тиіс. Мәтінді 1 интервалдан кейін (шрифт кеглі — 14) басып шығару керек, келесі өрістердің өлшемдерін сақтай отырып: сол жағы — 30мм; оң жағы — 15 мм; жоғарғы жағы — 20 мм; төменгі жағы — 20 мм.

Рефераттың барлық беттері міндетті түрде нөмірленуі тиіс. Беттердің нөмірленуі екінші парақтан басталады және соңғы болып аяқталады, соның ішінде ескертулер мен иллюстрациялар. Екінші параққа "2" нөмірі қойылады. Беттердің нөмірлері беттің жоғарғы жағына немесе төменгі жағына ортасында немесе оң жағына қойылады.

Рефераттың титул беті қоса берілген үлгі бойынша өз бетінше ресімделеді.

Титулдық парақтың артында баспаханалық басылымдарда қабылданған схема бойынша тараулар мен параграфтарды (бөлімдер мен бөлімшелерді) бөле отырып және тарау/тарау басталатын беттерді көрсете отырып, мазмұны орналасады.

Жұмыс мәтініндегі әрбір жаңа бөлік пен параграфтың атауын неғұрлым ірі шрифтпен жазу керек. Әрбір тарау (бөлім) жаңа беттен басталады, параграфтар (кіші бөлімдер) бір-бірінен кейін орналасады.

Реферат мәтінінде аяқталған ойды дербес абзацқа бөліп, қызыл жолды жиі қолдану ұсынылады. Жұмыста тым көп дәйексөз келтірудің қажеті жоқ, дәйексөз аргументация ретінде қолданылады, бір бетте екеуден артық дәйексөз рұқсат етіледі.

Қажет болған жағдайда бөтен ойды өз сөзімен баяндауға болады, бірақ бұл нұсқада түпнұсқаға сілтеме жасау керек.

Көрнекілік үшін рефератта суреттер, жоспарлар, сызбалар, егер әңгіме сәулет туралы болса, немесе кескіндеме, графика, мүсін иллюстрациялары, түсте ойнату қажет. Иллюстрациялық материалдың нөмірленуі реферат бойы тура болуы тиіс. Иллюстрацияға сілтеме реферат мәтінінде, сөйлем аяқталғаннан кейін қойылады және жақшада былай белгіленеді: (Ил. 1) және т. б. иллюстрацияларды мәтінде емес, "иллюстрациялар" бөлімінде орналастыру керек, онда олар реферат тақырыбын баяндау тәртібімен орындалуы тиіс. Әрбір иллюстрацияның астында міндетті түрде тиісті ақпарат болуы тиіс. Мысалы, реферат мазмұнының мазмұнына сәйкес безендірудің реттік нөмірі, автордың аты, туындының атауы, жасалған күні, орындау техникасы, яғни материал және техника, туындының мөлшері (алдымен биіктігі, содан кейін ұзындығы көрсетіледі) көрсетілген.

Рефератты бағалау:

- тақырып мазмұнының негізділігі мен сапасы;
- рефератты беру және ресімдеу талаптарын сақтау;
- тақырыпты ашу міндеттерін шешудің ерекшелігі,
- иллюстративті материалдар мен презентациялар сапасы;
- презентацияның мазмұны және сұрақтарға жауап беру сапасы.

ТАҢДАУ БОЙЫНША РЕФЕРАТТАР ТАҚЫРЫПТАРЫ

КОМПОЗИЦИЯ

1. Композиция ұғымдарының мазмұны, мамандандыру бойынша дизайн объектісін қалыптастыру құралдары. Объектінің мазмұндық бастауын ұйымдастыру тәсілдері мен құралдары. Композиция құрылымы. Түсінік тұтастығы мен бағыныстылығын нысандары.

2. Дизайнердің жобалық қызметіндегі композиция орны.

Композицияның рөлі. Көркем бейне ұғымы. Көркем бейнені қалыптастырудағы композиция құралдары.

3. Мамандандыру бойынша объектілердің дизайнындағы композиция заңдары.

Дизайндағы композиция санаты ретінде көлемді кеңістіктік құрылым. Композициялық тепе-теңдік-орта композициясының қасиеті. Мамандандыру бойынша дизайн объектісінің композициясындағы Симметрия және асимметрия. Динамикалық және статикалық композициялық қасиет ретінде.

4. Пропорция және пропорция-композиция құралдары.

Дизайндағы Масштаб және масштабтағы мирительдер. Модульор. ДПИ және дизайн объектілеріндегі ритмикалық және метрикалық қатардың түсінігі. Композициядағы модульдің мәні (мамандандыру бойынша объектілердің дизайны мысалында).

5. Композиция және түс форманы үйлестіру құралы ретінде.

Композиция ұғымдары және оның дизайнда профилі бойынша қолданылуы. "Заманауи форма", оның әлеуметтік-мәдени және эстетикалық мәні. Біртұтас пәндік

ортаны құру. Оның мақсатына сәйкес кеңістікте пән орнын таңдау психологиясы. Композиция категориялары. Тектоника. Материал және кеңістік. Көлемдік-кеңістіктік құрылым. Мамандандыру бойынша объектілердің дизайнының мысалындағы түс үйлесімі.

ТҮСТАНУ ЖӘНЕ КОЛОРИСТИКА

1. Мамандандыру бойынша объектілердің дизайнының үлгісінде оның түсі мен қасиеттері.

Негізгі түстер. Құрама және қос түстер. Ахроматикалық және хроматикалық түстер, түстерді қабылдауға әсер ететін факторлар, өткен суретшілердің түс үйлесімділігіне көзқарастар, адам өміріндегі түс пен жарықтың рөлі, түстің пайда болуының оптикалық әдістері. Бейнені қалыптастырудағы түстің рөлі. Мамандандыру бойынша объектілердің дизайнының мысалында көңіл-күйдің түс-білдірушісі.

2. Халықтық сәндік-қолданбалы өнер мен дизайндағы түс.

Сәндік композицияның ерекшеліктері (мамандандыру бойынша объектілердің дизайны мысалында). Стилденген, сәндік композициямен жұмыс істеу ерекшелігі (мамандандыру бойынша объектілердің дизайны мысалында). Композициядағы ою-өрнектің рөлі (мамандандыру бойынша объектілердің дизайны мысалында). Этнодизайн және оған дәстүрлі өнердің әсері.

3. Объектінің түстерін, қасиеттерін (фактура, текстура және т. б.), мамандандыру бойынша объектілердің дизайнының мысалында кеңістікті қолдану техникасы.

Түстік гаммалар, "жыл мезгілдерінің" теориялары, суық және жылы түстер мен тондар мамандану бойынша объектілердің дизайнының мысалында. Шығыңқы және шегінетін түстер. Түстің, жарықтың, фактураның, Текстураның, жарықтың, кеңістіктің, заттардың түрлері мен олардың ортасының өзара тәуелділігі.

4. Мамандандыру бойынша объектілердің дизайнының мысалындағы түс үйлесімі.

Мамандандыру бойынша объектілердің дизайнының мысалында тонды жақындастыруға түс үйлесімі. Мамандандыру бойынша объектілердің дизайнының мысалында суық және жылы гаммадағы түс үйлесімі.

5. Пәндік ортадағы түс

Мәдениет тарихындағы кеңістік және түс. Кеңістік тілі және түстер. Түс пішіні. Семантика сұрақтары. Түсі мен пішіні жарық түсті орта. Жарнамада және дизайнда түстерді қабылдау ерекшеліктері. Түстің психикалық әсері. Бейнені түспен жасау.

ДИЗАЙН ТАРИХЫ МЕН ТЕОРИЯСЫ

1. Дизайн теориясының дамуы, түсінігі, міндеттері

Техникалық эстетика мен көркемдік жобалаудың негізгі ұғымдары, даму тарихы. Дизайн теориясының міндеттері мен принциптері. Шығармашылық есептерді талдау, синтездеу, шешімдерді іздеу, нәтижені бағалаудың жобалық әдістері. Жобалаудағы жүйелілік принципі. Заманауи үрдістер мен проблемалар.

2. Профиль бойынша дизайнда көру бейнелерін қалыптастыру.

Көрнекі бейнелер және пәндік кеңістікті бірыңғай эстетикалық қабылдау. Заттардың формасы мен мақсаты. Форманың түсінігі. Форманың бейнелік-мағыналық сипаттамаларының түрлері. Форманың ақпараттылығы, оның мәні. Форманың "жетілуі", оның композициялық мағынасы.

3. Дизайндағы сән және стиль.

Сән және стиль түсінігі. Сән ретінде шығатын мәдени үлгілердің ауысуы. Сәнде қарағай өрнегі. Әлеуметтік дифференциялаудағы сән рөлі. Әлеуметтік-статустық айырмашылықтарды сәнде бекіту ("суландыру әсерінің" тұжырымдамасы). Сәнді стандарттарды қолдану. Дизайн салалары бойынша ассортименттік саясатты қалыптастыру.

4. Дизайндағы Стиль және құндылық

Стиль және стилизация ұғымдары. Дизайн саласы мен тұрғын орта нысандарының құндылық мәселелері. Өнердегі және дизайндағы түс пен стильдердің өзара байланысы. Өмір салты мен стильдің өзара байланысы мәселесі. Профиль бойынша дизайн саласындағы заманауи стилистика.

5. Дизайнның қалыптасуы мен дамуы

Дизайнның теориялық концепциялары. КСРО дизайнының дамуы. Батыстың өнеркәсіптік дизайны. XX ғ. өнеріндегі құбылыстар дизайнның дамуына әсер еткен.

6. Шетелдерде дизайнды дамыту

Ұлыбританияда дизайнды дамыту. Германияда дизайнды дамыту. Италиядағы дизайнды дамыту. Америкада дизайнды дамыту. Францияда дизайнның дамуы. Жапонияда дизайнды дамыту. Дизайн-Батыс Еуропа, Жапония және АҚШ елдерінде білім беру

7. Профиль бойынша дизайн саласында Тапсырыс берушімен және іскерлік әріптеспен қарым-қатынас.

Шығармашылық портфолионың рөлі. Мәнерде қарым-қатынас. Әр түрлі психологиялық типтердің әңгімелесушісімен мінез-құлық. Психология общения. Тапсырыс берушімен жұмыс істеу және жоба идеясын іздеу. Нормативтік-құқықтық базамен жұмыс. Профиль бойынша дизайн салаларындағы жоба бойынша эскиздік және жұмыс құжаттамасының құрамы. Тапсырыс берушіге ұсыныстар және ықтимал өзгерістерді анықтау. Защита авторских прав.

8. Дизайндағы Эргономика

Эргономика ұғымы, тарихы. Эргономика-көптеген ғылым жетістіктерінің нәтижесі. Эргономиканың рөлі. Жайлы өмір сүру ортасын құрудың эргономикалық принциптері. Адамның визуалды ақпаратты қабылдауының психологиялық ерекшеліктері. Эргономикалық дизайн-жобалардың жіктелуі. Бейін бойынша дизайндағы эргономикалық білімнің негіздері.

Реферат және әңгімелесу/қоңырау шалу туралы жауаптар (жазбаша түрде тапсырылған жағдайда) кафедрада кемінде 5 жыл тігіледі және сақталады.

ТҮСТАНУ ЖӘНЕ КОЛОРИСТИКА

1. Мамандандыру бойынша объектілердің дизайнының үлгісінде оның түсі мен қасиеттері.

Негізгі түстер. Құрама және қос түстер. Ахроматикалық және хроматикалық түстер, түстерді қабылдауға әсер ететін факторлар, өткен суретшілердің түс үйлесімділігіне көзқарастар, адам өміріндегі түс пен жарықтың рөлі, түстің пайда болуының оптикалық әдістері. Бейнені қалыптастырудағы түстің рөлі. Мамандандыру бойынша объектілердің дизайнының мысалында көңіл-күйдің түс-білдірушісі.

2. Халықтық сәндік-қолданбалы өнер мен дизайндағы түс.

Сәндік композицияның ерекшеліктері (мамандандыру бойынша объектілердің дизайны мысалында). Стилденген, сәндік композициямен жұмыс істеу ерекшелігі (мамандандыру бойынша объектілердің дизайны мысалында). Композициядағы ою-өрнектің рөлі (мамандандыру бойынша объектілердің дизайны мысалында). Этнодизайн және оған дәстүрлі өнердің әсері.

3. Объектінің түстерін, қасиеттерін (фактура, текстура және т. б.), мамандандыру бойынша объектілердің дизайнының мысалында кеңістікті қолдану техникасы.

Түстік гаммалар, "жыл мезгілдерінің" теориялары, суық және жылы түстер мен тондар мамандану бойынша объектілердің дизайнының мысалында. Шығыңқы және шегінетін түстер. Түстің, жарықтың, фактураның, Текстураның, жарықтың, кеңістіктің, заттардың түрлері мен олардың ортасының өзара тәуелділігі.

4. Мамандандыру бойынша объектілердің дизайнының мысалындағы түс үйлесімі.

Мамандандыру бойынша объектілердің дизайнының мысалында тонды жақындастыруға түс үйлесімі. Мамандандыру бойынша объектілердің дизайнының мысалында суық және жылы гаммадағы түс үйлесімі.

5. Пәндік ортадағы түс

Мәдениет тарихындағы кеңістік және түс. Кеңістік тілі және түстер. Түс пішіні. Семантика сұрақтары. Түсі мен пішіні жарық түсті орта. Жарнамада және дизайнда түстерді қабылдау ерекшеліктері. Түстің психикалық әсері. Бейнені түспен жасау.

ДИЗАЙН ТАРИХЫ МЕН ТЕОРИЯСЫ

1. Дизайн теориясының дамуы, түсінігі, міндеттері

Техникалық эстетика мен көркемдік жобалаудың негізгі ұғымдары, даму тарихы. Дизайн теориясының міндеттері мен принциптері. Шығармашылық есептерді талдау, синтездеу, шешімдерді іздеу, нәтижені бағалаудың жобалық әдістері. Жобалаудағы жүйелілік принципі. Заманауи үрдістер мен проблемалар.

2. Профиль бойынша дизайнда көру бейнелерін қалыптастыру.

Көрнекі бейнелер және пәндік кеңістікті бірыңғай эстетикалық қабылдау. Заттардың формасы мен мақсаты. Форманың түсінігі. Форманың бейнелік-мағыналық сипаттамаларының түрлері. Форманың ақпараттылығы, оның мәні. Форманың "жетілуі", оның композициялық мағынасы.

3. Дизайндағы сән және стиль.

Сән және стиль түсінігі. Сән ретінде шығатын мәдени үлгілердің ауысуы. Сәнде қарағай өрнегі. Әлеуметтік дифференциялаудағы сән рөлі. Әлеуметтік-статустық айырмашылықтарды сәнде бекіту ("суландыру әсерінің" тұжырымдамасы). Сәнді стандарттарды қолдану. Дизайн салалары бойынша ассортименттік саясатты қалыптастыру.

4. Дизайндағы Стиль және құндылық

Стиль және стилизация ұғымдары. Дизайн саласы мен тұрғын орта нысандарының құндылық мәселелері. Өнердегі және дизайндағы түс пен стильдердің өзара байланысы. Өмір салты мен стильдің өзара байланысы мәселесі. Профиль бойынша дизайн саласындағы заманауи стилистика.

5. Дизайнның қалыптасуы мен дамуы

Дизайнның теориялық концепциялары. КСРО дизайнның дамуы. Батыстың өнеркәсіптік дизайны. XX ғ. өнеріндегі құбылыстар дизайнның дамуына әсер еткен.

6. Шетелдерде дизайнды дамыту

Ұлыбританияда дизайнды дамыту. Германияда дизайнды дамыту. Италиядағы дизайнды дамыту. Америкада дизайнды дамыту. Францияда дизайнның дамуы. Жапонияда дизайнды дамыту. Дизайн-Батыс Еуропа, Жапония және АҚШ елдерінде білім беру

7. Профиль бойынша дизайн саласында Тапсырыс берушімен және іскерлік әріптеспен қарым-қатынас.

Шығармашылық портфолионың рөлі. Мәнерде қарым-қатынас. Әр түрлі психологиялық типтердің әңгімелесушісімен мінез-құлық. Психологияобщения. Тапсырыс берушімен жұмыс істеу және жоба идеясын іздеу. Нормативтік-құқықтық базамен жұмыс. Профиль бойынша дизайн салаларындағы жоба бойынша эскиздік және жұмыс құжаттамасының құрамы. Тапсырыс берушіге ұсыныстар және ықтимал өзгерістерді анықтау. Защита авторских прав.

8. Дизайндағы Эргономика

Эргономика ұғымы, тарихы. Эргономика-көптеген ғылым жетістіктерінің нәтижесі. Эргономиканың рөлі. Жайлы өмір сүру ортасын құрудың эргономикалық принциптері. Адамның визуалды ақпаратты қабылдауының психологиялық ерекшеліктері. Эргономикалық дизайн-жобалардың жіктелуі. Бейін бойынша дизайндағы эргономикалық білімнің негіздері.

Реферат және әңгімелесу/қоңырау шалу туралы жауаптар (жазбаша түрде тапсырылған жағдайда) кафедрада кемінде 5 жыл тігіледі және сақталады.

Коллоквиумды өткізу кезендері.

1. Дайындық кезеңі:

- * Күрделілік деңгейі бойынша саралап талқылау үшін тақырып пен проблемалық мәселелерді қалыптастыру;
- * Қосымша әдебиеттер тізімін ұсыну;
- * Мақсаттар мен міндеттерді қою;
- * Құрылымды әзірлеу;
- * Коллоквиум жүргізу барысында кеңес беру.

2. Ізденушілерді сұрақтарға өз бетінше дайындау (үйде орындау негізінде " неге мен магистратураны таңдадым/ал бұл бағыты? шығармашылық портфолио дайындау).

3. Начало.

- * Талқылау және дайындау үшін берілген тақырып немесе бөлім бойынша сұрақтар беру.

4. Қойылған сұрақтарға жауап беру кезеңі:

- * Оқытушы қойылған сұрақты ойлауға және талқылауға қанша уақыт берілетінін түсіндіреді, дайындалғаннан кейін ізденушілер жауап береді немесе жазады;
- * Қабылдау комиссиясының құрамына кіретін басқа ізденушілер мен оқытушылар жауап берушіге сұрақтар қояды, ұсынылған жауапқа түсініктеме береді және толықтырады;

* Оқытушылар дұрыс емес немесе толық емес жауаптарды түзете отырып, жетекші сұрақтар қоя отырып, талқылауды реттей алады (ізденушіге өз көзқарасын білдірмеу маңызды);

* Оқытушылар өздеріне "дұрыс/дұрыс емес", толық/толық емес", "дәлелденген/нөмірленбеген" деген белгі қояды және келесі сұрақ қойылады (қоңырау жазбаша түрде өткізілген жағдайда 3-5 дана сұрақтар блоктары нұсқа бойынша бірден беріледі) •

5. Қорытынды.

* Қорытынды кезеңде әрбір мәселе бойынша нәтижелер жинақталады;

* Әрбір жауапкердің жұмысы мен жауаптарын сипаттау қажет;

* Неғұрлым сауатты және дұрыс жауаптар белгіленеді және бөлінеді •

* Комиссия баға қояды.

Әссе, шығармашылық портфолио және коллоквиумның барлық материалдары тігіліп, кафедраға тапсырылады.

Коллоквиум өткізгенде келесі сұрақтарды ұсынуға болады.

ПОРТФОЛИО РЕФЕРАТ / ӘНГІМЕЛЕСУ СҰРАҚТАРЫ

историямен, теориямен, дизайнның жобалық практикасымен, материалдық мәдениеттің тарихымен, композициямен, түс танумен, авторлық шығармашылық және ғылыми жұмыстармен байланысты.

"Жүйелік дизайн" ұғымына анықтама беріңіз.

Қазіргі дизайн және технологиялар туралы не білесіз?

Дизайн рөлін әлеуметтік-мәдени құбылыс ретінде ашыңыз.

Дизайнда жаһандық әмбебап және аймақтық бірегей.

Дизайндағы дәстүрлер мен жаңашылдықтар.

Өнердің синтезі мен өзара әрекеттесуі және олардың дизайнға әсері.

Қазақстанның заманауи дизайнының даму ерекшеліктері мен заңдылықтары.

Дизайнердің шығармашылық портреті: жалпы және ерекше.

Қазіргі дизайндағы тарихи мұра.

Қазіргі заманғы өнер классификациясындағы дизайн орны.

Өнер категориялары: стиль, жанр, бағыт, ағым, көркем сурет.

Алғашқы қауымдық қоғамның мәдениеті мен өнері.

Ежелгі Мысырдың пәндік әлемінің өнері мен мәдениеті.

Ежелгі Грецияның мәдениеті мен өнерінің тарихы мен әлемдік маңызы. Сәулет және мүсін ескерткіштері. Вазопись.

Ежелгі Рим мәдениеті мен өнері. Дамудың негізгі кезеңдері: этрус мәдениеті, патша кезеңі, Республика кезеңі, империя кезеңі. Ежелгі Рим мәдениетінің синтетикалық сипаты.

Ежелгі және қазіргі Үндістанның мәдениеті мен өнерін дамытудың тарихы мен өзіндік ерекшеліктері.

Қытайдың ежелгі және ортағасырлық мәдениеті мен өнері.

Жапонияның дәстүрлі мәдениеті мен өнері.

Батыс Еуропа өнері Орта ғасырларда: сәулет, станоктық және сәндік-қолданбалы өнер. Романдық және готикалық өнер.

Батыс Еуропадағы қайта өрлеу дәуірі.

Батыс Еуропа мәдениеті Жаңа уақытта.

Материалдық мәдениет және өнер Ресей кон. 17-18 ғғ.

Материалдық мәдениет және өнер Ресей кон. 19-20 ғғ.

Материальная культура и искусство Казахстана в XVI–XVII веках

Материальная культура и искусство Казахстана в XVIII-XX веках
Қазақ халқының сәндік-қолданбалы өнерінің тарихы, түрлері, технологиялары.
Қазақ ою-өрнегінің ерекшелігі мен ерекшеліктері
Өнеркәсіптік революция және XIX ғасырдың екінші жартысындағы жобалау қызметінің жаңа түрі ретінде дизайнды қалыптастырудағы оның рөлі.
Өнеркәсіптік бұйымдар мен баспа графикасының дизайнына жаңа тұжырымдамалық тәсілдерді алғашқы теориялық және практикалық іздеу. Ұлыбритания мен АҚШ-тағы өнер және қолөнер қозғалысы. Ресейдегі Абрамцев көркем үйірмесінің қызметі.
Модерн интерьер дизайнды жаңа синтетикалық стиль, тұрмыстық заттар, Графикалық дизайн. Оның Франция, Германия, Австрия, Ресей және Испаниядағы көріністерінің ұлттық ерекшеліктері.
XX ғасырдың басындағы өнердегі Авангард ағымдарының графикалық/сәулеттік/өнеркәсіптік дизайнның дамуына әсері. Италия және орыс футуризм. Неміс экспрессионизм және Дадаизм.
Германия мен Ұлыбританияның плакаттық кестесіндегі ерте модернизм идеялары. Неопластицизм және Де Стил тобы.
Орыс конструктивизм мектебі. Эль Лисицкий, Татлин В., А. Родченко, В. Маяковский, Л. Попова, В. Степанова, ағайын Стенберги.
Кеңестік Ресейдегі көркем білім беру реформалары: ВХУТЕМАС-ВХУТЕИИ.
Бауhaus және оның әлемдік дизайнның дамуына қосқан үлесі. Мектептің қалыптасу тарихында үш кезең, негізгі оқытушылар мен олардың идеялары.
Ар-деко-жаңа буржуазияның сәндік өнері және оның бірінші және екінші дүниежүзілік соғыстар арасындағы дизайнды стиль жасаушы принциптерге әсері.
Мэмфис тобы, Эприл Грейман, Вилли Кунц.
XX ғасырдағы өнеркәсіптік дизайн дамуының негізгі кезеңдері. Ғылым мен техниканың даму деңгейінің пішін жасау процестеріне әсері.
XX ғасырдың өнеріндегі негізгі стильдік ағыстардың және бағыттардың графикалық/архитектуралық/өнеркәсіптік дизайнға әсері.
Жобалау мәдениеті тарихы контекстінде графикалық/сәулеттік/өнеркәсіптік дизайнның қалыптасуы және дамуының негізгі кезеңдері.
Графикалық/архитектуралық/өнеркәсіптік дизайнды маңызды бағыттар, мектептер, атаулар мен үрдістер.
Мамандықтың эволюциясы және графикалық/сәулеттік/өнеркәсіптік дизайн объектілерінің типологиясы.
КСРО-да Дизайн 20е-90 ж.кезеңдеу, ерекшеліктер, ұлттық дизайн мектептері.
Посткеңестік дизайн: шығармашылық бағыттар, өңірлік мектептер, шеберлер.
Дизайнерлік қызметті ұйымдастырудың заманауи формалары.
20-21 ғасырдың көрнекті дизайнерлері.
Стильдер, бағыттар, дизайн мектептері.
Халық өнері және ою-өрнек дизайн объектілері мен ПҚИ бұйымдарын жобалауда шығармашылық көзі ретінде.
Дизайндағы идеялық мағынаға композицияның барлық құралдарының бағыныстылық Заңының мәні мен негізгі ерекшеліктерін ашу
Дизайн объектілеріндегі композиция орталығының рөлі.
ДПИ және дизайн нысандарын визуалды қабылдау заңдылықтары.

ДПИ мен дизайнды Стилизация

Дизайнда бейнені қабылдау ерекшеліктері. Түстің психикалық әсері. Дизайнды бейнені жасау.

Тұрақты композиция (мамандандыру бойынша объектілердің дизайны мысалында)

Композицияның ашық түрі (мамандандыру бойынша объектілердің дизайны мысалында)

Композициялық схеманың мәні (мамандандыру бойынша объектілердің дизайны мысалында)

Композициядағы Динамика (мамандандыру бойынша объектілердің дизайны мысалында)

Композициядағы шаршы пішінді өрнектің ерекшелігі (мамандандыру бойынша объектілердің дизайны мысалында)

Композициядағы үшбұрышты пішінді өрнектің ерекшелігі (мамандандыру бойынша объектілердің дизайны мысалында)

Композициядағы дөңгелек форманың ерекшелігі (мамандандыру бойынша объектілердің дизайны мысалында)

Композициядағы эскиздің мәні.

Композициялық Ойдағы форматтың/силуэттің рөлі(мамандандыру бойынша объектілердің дизайны мысалында)

Композициядағы құрылымдық жоспар (мамандандыру бойынша объектілердің дизайны мысалында)

Уақыт ұзақтығы бар оқиғаларды жеткізуге болатын композициялық құралдар.

Композицияда қанша орталық болуы мүмкін(мамандандыру бойынша объектілердің дизайны мысалында)?

Композициялық орталықты құру тәсілдері(мамандандыру бойынша объектілердің дизайны мысалында)

Кеңістікті қабылдаудың көру реті қандай?

Болашақ жүйелері.

Композицияда жазықтықтың мүшеленуін қолдану(мамандандыру бойынша объектілердің дизайнының мысалында))

Композициядағы суық және жылы түстерді бөлу(мамандандыру бойынша объектілердің дизайны мысалында)

Композициядағы Динамизм(мамандандыру бойынша объектілердің дизайны мысалында)

Дизайндағы формальды композицияның мәні.

Композициядағы мәнерлілігі (мамандандыру бойынша объектілердің дизайны мысалында)

ДПИ және дизайн объектілеріндегі статикалық композиция және динамикалық композиция

Тұйық композицияның ерекшеліктері

Дизайндағы ашық композиция (мамандандыру бойынша объектілердің дизайны мысалында)

Спектрде қанша түстер бар. Спектр түстерінің бірі басылса, не болады. Неліктен?

Түсіндіріңіз мәнін ашу. И. Ньютон.

Контрасты және қосымша түстердің гармоникалық үйлесімі. Қосымша түстер жұбының ерекше ерекшеліктері туралы айтып берсеңіз.

Бұл түс. Адам өміріндегі оның рөлін анықтаңыз.

Түстің символикасы туралы айтып беріңізші.

Туыстық-контрасты түстердің гармоникалық үйлесімі. Диаданы құру.

Түстің негізгі сипаттамаларын атаңыз. Хроматикалық және ахроматикалық түстер. Қандай түсті тоне, светлоте және толығын.

Контраст түрлерін атаңыз. Оларды сипаттаңыз.

Жергілікті түстерге қандай сипаттама береді?

Тізбекті контраст. Ол қандай жағдайларда пайда болады? Мысалдар келтіріңіз.

Түстің кеңістіктік әсері неге байланысты. Түстік комбинациялардағы тереңдіктің әсерін талдау.

Түстің формалық қасиеттері туралы айтып беріңізші.

Түстердің контрасты. Симуляциялық контраст. Симультанды контрастың пайда болу және бейтараптандыру шарттары.

Түстің адамға әсер ету психологиясы туралы айтып беріңіз.

Портфолио бойынша сұрақтар төменде қараңыз.

Жазбаша форма. Коллоквиумның жазбаша түрін жүргізу үшін 2 тізімнің ішінен бірнеше нұсқалар үшін 3-5 сұрақты таңдауға болады.

Талаптар. Жауап кезінде ескеру қажет:

Қарастырылатын тақырыптың мазмұндылығы. Тақырыптың мазмұнына сәйкестігі. Тақырыпты толық ашу. Проблематиканың болуы және оның шешілуі. Терминологияны қолдану. Аргументацияны қолдану.

Теориялық материалды меңгеру және практикалық жұмыста білімді қолдану. Дизайн саласы бойынша пәндерді тақырыптық білу. Арнайы терминологияны білу. Сұрақтарға конструктивтік жауаптар. Жауаптардың мазмұндылығы. Жауаптардың ықшамдылығы. Теория мен әдістеменің негізгі сәттерін анықтау және негіздеу. Тақырыптың жаңалығын анықтай білу. Өзектілігін анықтай білу. Тақырыптың жаңалығын негіздеу білу. Өзектілікті негіздеу қабілеті. Практикалық маңыздылығын айқындау және негіздеу білігі

Жауапты сауатты және нақты көрсете білу. Жауапты құрылымдай білу. Негізгі кезендерді баяндай білу. Проблематиканы аша білу. Нәтижелерді негіздеу білу. Риториканы білу

Авторлық ұстанымның болуы. Болуы қорыту. Қорытындылардың болуы. Авторлық ұстанымды аша білу. Авторлық ұстанымды дәлелдей білу

Ғылымилығы. Баяндау тілінің ғылымы. Құрылымның дұрыстығы (бағыныштылық).

Мазмұндау логикасы – ортасынан жеке адамға дейін. Проблеманы қою, мақсат, міндеттер. Талдамалық материалдың болуы

Регламентті сақтау. Уақытты дұрыс бөле білу. Өз ұсыныстарының маңыздылығын аша білу. Сұрақтарға қысқа жауап бере білу.

КОЛЛОКВИУМНЫҢ БАҒАЛАУ КРИТЕРИЙЛЕРІ.

Баға 90-100 балл 5 " өте жақсы»

- теория, әдістеме, тарих тақырыбы, дизайнның жобалық тәжірибесі бойынша материалды терең және берік меңгеру;
- эссе, портфолио, теория, әдістеме, тарих, дизайнның жобалық тәжірибесі бойынша толық, дәйекті, сауатты және қисынды жазылған жауаптар;
- ізденушінің бакалавр бағдарламасы мен қосымша ұсынылған әдебиеттер көлемінде білім көрсетуі;
- оқу материалын қажетті дәлдік дәрежесімен ойнату;
- емтихан комиссиясы қойған сұрақтарға толық және негізделген креативті жауаптар берілді, оқуға түсуші терең теориялық білімдерін, түрлі ғылыми тәсілдерді салыстыра және бағалай білуді, заманауи ғылыми терминологияны пайдалана білуді көрсетеді.

Баға 70-89 балл 4 " жақсы»

- қосымша және жетекші сұрақтардан кейін білім алушыларға сенімді түзететін маңызды емес қателердің болуы;
- білім алушылардың өткен бакалавриат бағдарламасы көлемінде білімін көрсету;
- ойды анық баяндау;
- емтихан комиссиясы қойған сұрақтарға толық, терең және негізделген жауаптар берілген, ізденуші жақсы білімдерін, заманауи ғылыми терминологияны қолдана білуін көрсетеді.

50-69 балл 3 " қанағаттанарлық»

- ізденуші түзетпейтін жауапта елеусіз қателердің болуы;
- ізденушінің теория, әдістеме, тарих тақырыбы, дизайнның жобалау тәжірибесі бойынша толық білімін көрсету;

- жауап беру кезінде ойлар мен аргументтерді құрылымдық емес, жіңішке емес баяндау;
- жалпы алғанда емтихан комиссиясы қойған сұрақтарға дұрыс жауаптар берілді, бұл ретте түсуші жауаптарды жеткілікті дәлелдемейді.

0-49 балл 2 " қанағаттанарлықсыз»

- тақырып немесе бөлім материалын білмеу;
- жауап беру кезінде елеулі қателер туындайды;
- оқуға түсуші теориялық материалдың негізгі мазмұнын түсінбеуді, ойдың беттік және әлсіз аргументациясын көрсетеді немесе елеулі қателіктер жіберілген.

Реферат дайындау және сұхбаттасуға арналған әдебиеттер тізімі.

Негізгі:

1. Ковешникова Н.А. "Дизайн тарихы мен теориясы. Оқу құралы. – М., 2006.
2. Лаврентьев, А. Н. Қазақстан тарихы дизайн. Оқу құралы. – М., 2006
3. Михайлов С. М. қазақстан Тарихы дизайн. Т. 1,2. Учебник для вузов. – М., 2003.
4. Рунге В. Ф. дизайн, ғылым және техника тарихы. Оқу құралы. – М., 2006.
5. Жауап:М. Бейнелеу өнерінің тарихы. Т. 1,2. Учебник для вузов. – М., 2006.
6. Жауап:М. Өнердегі стильдер. – М., 2006.
7. Туэмлоу Э. Графикалық дизайн: фирмалық стиль. – М., 2006.

Қосымша:

1. Адамс С. "өнер және қолөнер қозғалысы"стилі бойынша жолсілтеме. – М. 2000.
2. Воронов Н.В. Ресей дизайн Т. 1-2. – М. 2001/
3. Дизайн: Иллюстрированный сөздік-справочник / ред.Г. Б. Минервина және В. Т. Шимко. – М. 2004
4. Дизайн өнері-компьютермен және онсыз... / ағылш. М., 2004.
5. Коник м. А. бір шеберхана мұрағаты. Сенез тәжірибесі. – М. 2003.
6. Лаврентьев А. Зертхана конструктивизм. – М., 2000.
7. Лаврентьев А. дизайндағы Эксперимент: дизайнерлік идеялар көздері. – М., 2010.
8. Михайлов С. М. дизайн Негіздері. – М. 2002.
9. Михайлов С. М. қазақстан Тарихы дизайн. – М. 2004.
10. Назаров Ю. В. Посткеңестік дизайн (1987-2000). Мәселелер, үрдістер, перспективалар, аймақтық ерекшеліктер. – М 2002.
11. Ефимов А. В. сәулеттік орта Дизайны. – М. 2004.
12. Рунге В. Ф. дизайн теориясы мен методологиясының негіздері. – М. 2003
13. Орыс Графикалық дизайны 1880-1917. – М., 1997.
14. Хан-Магомедов С. О. ВХУТЕМАС. – М., 1995.
15. Хан-Магомедов С. О. кеңес дизайнының пионерлері. – М. 1995.
16. Шимко В. Т. дизайн негіздері және орта жобалау. – М. 2004.
17. Мағлұмат Пронина И. А. Строганов училищесінің тарихы. 1825-1918. М., 2005.
18. Дизайн элементтері. Дизайн мен стиль элементтерін Ренессанстан постмодернизмге дейін дамыту. – М. 2004

Журналдар: "Арт-хроника", "өнер", "Табулет", "дизайн әлемі", "Ландшафтный дизайн", "Интерьер", "интерьер дайджест", "Ыдыс және орама".

ПОРТФОЛИО ДАЙЫНДАУ ЖӘНЕ ҰСЫНУ

Кешенді емтиханға жіберудің қажетті шарты теориялық материалды, шығармашылық, өндірістік және ғылыми-зерттеу дағдыларын меңгергендігін растайтын құжаттарды жүйелендіріп ұсыну болып табылады.

Түскен портфолио шығармашылық жұмыстар, куәліктер, сертификаттар, енгізу актілері, олимпиадалар, конкурстар куәліктері (дипломдары), бұрын қол жеткізілген нәтижелер

туралы есептер, қосымша мінездемелер, жұмыстан және өндірістік практикадан өту орындары ұсынылуы мүмкін.

Портфолио - (франц. PORTER-баяндау, қалыптастыру,көтеру және FOLIO - Парақ,бет) - бұл досье, жетістіктер жинағы, жетістіктерді бекіту.Бұл визит карточкасы, яғни адам, досье, құжаттар жинағы, жұмыс үлгілері, фотосуреттер, адамның мүмкіндіктері, қабілеті туралы (болашақ маман ретінде және тұлға ретінде) түсінік беретін мәліметтер жиынтығы.

Портфолио-адамның жеке жетістіктерін бекіту, жинақтау және бағалау тәсілі.Оны қолдану болашақ маманның оқу-тәрбие процесі аясында жүзеге асырылатын қызметінің әр түрлі бағыттарын ұйымдастыру, жоспарлау, жүзеге асыру және бағалау міндеттерін шешуге мүмкіндік береді.

Портфолио-бұл білім алушылардың жеке білім және шығармашылық жетістіктерінің жиынтығын білдіретін, сондай-ақ осы жетістіктер негізінде білім алушының өзін-өзі бағалауы мен білім беру қызметін бағалауын, жалпы құзыреттердің қалыптасу деңгейін қамтитын құжаттар жиынтығы.

Портфолио мақсаты-жеке білім беру, шығармашылық, ғылыми және кәсіби жетістіктерінің құжаттық растауын жинақтау және сақтау, тұлғаның өзін-өзі ұйымдастыруына және өзін-өзі дамытуға ықпал ету.

Міндеттер

- құзыреттілікке қол жеткізуді бақылауды қалыптастыру;
- қалыптасқан құзыреттілікті бағалау;
- кәсіби құзыреттіліктің қалыптасуын бағалау;
- білім беру және кәсіби жетістіктерге уәждемені қалыптастыру және жетілдіру;
- тұлғаның өзін-өзі ұйымдастыру және өзін-өзі дамыту құралы.

КІРІСПЕ ПОРТФОЛИО ҚҰРЫЛЫМЫ МЕН ТАЛАПТАРЫ

Талаптар болашақта таңдаған магистранттардың мамандануына және дайындық бағдарламасына байланысты өзгеруі мүмкін.

Портфолио туралы міндетті ақпарат:

- ізденушінің Тегі, Аты, Әкесінің аты;
- сайттың жеке фотосуреті немесе скриншоты; басты дереккөзге сілтеме;
- білімі, біліктілікті арттыру курстары;
- сертификаттардың, грамоталардың, кәсіби марапаттардың тізімі мен ксерокс;
- жұмыс іздеуші жасаған ең маңызды дизайнерлік жобалардың тізімі;
- алдыңғы жұмыс орындарының тізімі;
- ағымдағы лауазым, жетістіктер туралы ақпарат;

Сіздің серіктес немесе болашақ дизайнер қызметкері ретіндегі бәсекелестік артықшылықтарының тізімі – мысалы, дизайнның жоғары деңгейін ұсынасыз (бірегей авторлық ұсынысты негіздей отырып), демалыс күндері жұмыс істеп, жұмыстан тыс уақытта байланысқа шыға аласыз, жобаларды кідіріссіз тапсырасыз; сіз білетін бағдарламалар тізімі;

Байланыс ақпараты, жеке сайттың мекен-жайы немесе электрондық портфолио сілтемесі; сіздің мамандандыруыңыз және магистратурада оқу бағыты; әр ұсынылған дизайнерлік қызмет бойынша орындалған жұмыстардың тізімі мен мысалдары (оның ішінде енгізілген дизайнерлік жобалар портфолиосына ұсыну қажет).

Жұмыстың атауын және жылын көрсету міндетті. Жақсырақ, бірақ аз ғана пікір емес;

-зерттеу және шығармашылық қызметінің нәтижелері ғылыми-зерттеу жұмыстарына қатысудың барлық түрлері болып табылады:студенттердің ғылыми үйірмелеріндегі жұмыстардың нақты нәтижелері, сабақтарда және одан тыс жүргізілген зерттеулердің нәтижелері, әртүрлі конференцияларда, семинарларда, конкурстарда сөз

сөйлеудің тезистері мен мақалалары, Жарияланымдар, баяндамалар, олимпиадаларға, викториналарға және т. б. қатысу.

- мақсаты, міндеттері, нәтижелері, конференцияға енгізу/баяндама күні немесе жұмысты бағалау көрсетілген шығармашылық және ғылыми-зерттеу жұмыстарының тізімі.

Барлық жұмыстар pdf форматындағы бір файлға біріктіріледі, А4-ге басып шығарылады және файлдары бар папкаға салынады, сондай-ақ дискіде жазылған қораптары бар электрондық нұсқаны ұсыну қажет.

Портфолио ұсыну барысында:

- Жоғары оқу орнының талаптарына толық сәйкес келетін қалыптастырылған және ресімделген портфолио бойынша жұмыс істеу дағдылары;

- Қабылдау комиссиясы алдында жұмыстарды таныстыру дағдысы;

- Ағылшын тіліндегі "artanddesign" тақырыбы бойынша ағылшын және сөздік қорда таныстыру дағдыларын көрсету қажет, бірақ міндетті емес.

Жұмысты ресімдеуге түсініктеме-барлық орындалған жұмыстарды тізімге енгізу, содан кейін портфолио папкасына, ал одан әрі магистрант папкасына салу қажет.

ӘНГІМЕЛЕСУ КЕЗІНДЕ ІЗДЕНУШІЛЕРГЕ ПОРТФОЛИО БОЙЫНША СҰРАҚТАР / КОЛОКВИУМ ПО ПОРТФОЛИО

Портфолионға қандай жұмыстар және қандай мөлшерде орналастыру керек?

Портфолио деген не және тиісті жұмыстарды қайда алуға болады?

Портфолио қалай ресімделеді?

Портфолио орналастыру орындары мен нысандары?

Физикалық портфолио қалай жасауға болады?

Портфолионы қандай макеттеу бағдарламаларында дайындау керек? Мөр тапсырыс портфолио?

Таңдаған шығармашылық кәсіпіңізде табысқа жетуге мүмкіндік беретін сіздің жеке қасиеттеріңіз қандай? Сізде бұл үшін дәлел бар ма? (алдын ала дайындалған шығармашылық портфолио материалдары бойынша).

Алдын ала дайындалған шығармашылық портфолио материалдары бойынша сіздің кәсіби/ғылыми/шығармашылық тәжірибеңіз магистрлік бағдарламаны (жұмыс, тағылымдама, жобаларға, конференцияларға қатысу және т. б.) таңдаумен қалай байланысты екенін айтып беріңізші?

Портфолио не үшін керек, оның қандай түрлері бар және университет "Дизайн" магистратурасына ізденушілерден не күтеді?

Ең жақсы жұмыстарды қалай таңдауға болады және презентация үшін жұмыстар қандай принцип бойынша құрастырылады?

Портфолио элементтері және жеке жылжыту стратегиясы.

Сандық форматтағы портфолионды қалай жасау керек? Портфолио презентациясын жасай алатын құралдар жиынтығын шолу?

Қорытынды презентация. Портфолионды Тапсырыс берушілермен қарым-қатынас тәжірибесінде портфолионы қалай сынауға болады?

Портфолио үшін қажетті ақпаратты қалай таңдауға болады?

Қалай қысқа мерзімде сұранысқа ие дизайнер болу керек?

Ірі тапсырыс берушілермен және пайдалы жобалармен қалай жұмыс істеуге болады?

Өз таланттары туралы қалай айтуға болады?

Қатаң бәсекелестік жағдайында өз қызметтерін қалай тиімді сатуға болады?

Жеке портфолио мен брендинг компаниясы үшін фирмалық стильді қалай жасауға болады?

Жарнама дизайнын, полиграфия дизайнын жасау және оны жылжыту кезінде қандай факторлар мен қағидаларды басшылыққа алу керек?

Портфолио әзірлеу-сыртқы, полиграфия, постер, флаер, веб-дизайн, онлайн портфолио жасауға арналған сервистерге шолу, веб-портфолио, PDF форматындағы электрондық портфолио, ал физикалық (қағаз) портфолио жасауға шолу жасау.

Портфолионы толтыру тәртібі, Тапсырыс берушінің қызығушылығын қолдау.

Бағдарламалық қамтамасыз ету: CorelDraw, фотошоп, верстальщикова, Автокада, архикада, 3DStudioMAX, AutodeskArchitecturalDesktop, adobepremiere, AdobeAfterEffects, MacromediaDreamweaver және т. б. бағдарламалары.

Интернет ресурстары

<http://www.underworldmagazines.com/16-websites-to-display-your-creative-work/>

<http://freelance.ru/users/Sersh/>

<http://design-sk.ru/portfolio>

ПОРТФОЛИОНЫ БАҒАЛАУ КРИТЕРИЙЛЕРІ

Портфолио шығармашылық және біліктілік емтиханда бағалау қиын кәсіби және жалпы құзыреттердің қалыптасу дәрежесі бағаланады.

Портфолио жұмысы басталғанға дейін Студенттер барлық көрсеткіштер мен бағалау өлшемдерін білуі тиіс. Портфолионды бағалау алқалы түрде жүргізіледі.

Портфолио қандай да бір эталондармен салыстырылмайды. Студент жұмысының өткен және осы нәтижелерін салыстыру жүргізіледі. Ол тек өзімен салыстырылады.

Портфолионың мазмұнын оның құрылымының бөлімдері бойынша келесі көрсеткіштер бойынша бағалау керек (әрбір көрсеткіш үшін ол болған жағдайда 1 балл қойылады, ол болмаған жағдайда - балл туралы).

Жұмыс портфолиосы бөлімі:

- мазмұнның толықтығы кезінде көлемнің барабарлығы,
- жұмыстарды қосудың негізділігі мен қисындылығы,
- безендірудің ерекшелігі мен эстетикалығы,
- толықтыру тұрақтылығы,
- жүргізу сауаттылығы.

Жетістіктер портфолиосы бөлімі:

- . көлемнің барабарлығы,
- . мазмұнының негізділігі,
- . іс-шаралардың тақырыбы мен деңгейі,
- . студенттің белсенділік деңгейі,
- . нәтижелілік (қатысушы, жүлдегер, жеңімпаз).

Пікірлерде-студенттің білімін, алған білігін меңгеру дәрежесі, жалпы және кәсіби құзыреттердің қалыптасуы, студенттің тұлғалық және кәсіби өсу динамикасы бағаланады.

"Студенттің өзін-өзі бағалауы" бөлімі»:

- . мазмұнның негізділігі мен жеткіліктілігі,
- . ойлау дербестігі,
- . қорытындыларды аргументтеу,
- . баяндаудың ерекшелігі мен сауаттылығы,
- . өзін-өзі бағалау тұрақтылығы.

Портфолио презентациясын бағалау:

- . презентацияның портфолио мазмұнына сәйкестігі,
- . көрнекілік,
- . безендіру ерекшелігі,

. рәсімдеу сауаттылығы,
.регламентті сақтау (5-7 минут)

100 баллдағы ең жоғары баға алған баллдан құралады:

- * мазмұны-60 ұпай;
- * материалдарды бөлімдерге құрылымдау-20 балл;
- * безендіру, беру стилі, портфолио презентациясы-20 балл. Ұқыпсыз ресімделген материалдардың болуы, жалпы беру стилінің, орфографиялық, пунктуациялық, лексикалық және синтаксистік қателердің болмауы бағаның төмендеуіне әкеледі.

Портфолио бөлімдерінің барлық көрсеткіштері бойынша балдардың жалпы сомасы:

Баға 90-100 балл 5" өте жақсы " - портфолио ұсынылған материалдардың жан-жақтылығымен, объективтілігімен және қисындылығымен, жұмыстың барлық түрлерін бағалаудың жоғары деңгейімен сипатталады. Портфолионың мазмұны көп күш-жігерді және түсушінің айқын шығармашылық және жеке прогресін, портфолионы жүргізудің жүйелілігін, өзін-өзі бағалаудың жоғары деңгейін, пәндерге және професстерге шығармашылық қатынасты куәландырады. Портфолионы безендіруде және презентацияда өзіндік және шығармашылық айқын көрінеді.

70-89 балл 4" жақсы " - портфолионға толық объективті материалдардың міндетті минимумы ұсынылған, бірақ кейбір қосымша материалдар болмауы мүмкін. Портфолио жүйелі түрде жүргізілді, портфолионы безендіруде және таныстыруда өзіндік ерекшелігі мен шығармашылығы жеткіліксіз болуы мүмкін, түсушінің жетістіктерін өзіндік бағалау жеткіліксіз болуы мүмкін.

50-69 балл 3 "қанағаттанарлық" - портфолионға Кәсіби жетістіктері бойынша материалдардың міндетті минимумы толық ұсынылған, қосымша материалдар жоқ, рәсімдеу әдепке сай емес, портфолио ұқыпсыз және жүйелі түрде толықтырылмады, түсушінің жетістіктерін өзіндік бағалау жүйесіз жүргізілді, Портфолио презентациясы жоқ.

0-49 балл 2" қанағаттанарлықсыз " - Портфолио, ол бойынша түсушінің жұмыс барысы мен жетістіктері туралы түсінік қалыптастыру қиын. Әдетте, онда әр түрлі бөлімдерден үзінді мәліметтер, жекелеген, аяқталмаған жұмыстар және т.б. ұсынылған; жетістіктерді өзін-өзі бағалау жоқ. Портфолио бойынша оқытудағы прогресті және жалпы және кәсіби құзыреттіліктердің қалыптасу деңгейін анықтау мүмкін емес.

ТҮСУ ЕМТИХАНЫНЫҢ БАҒАЛАРЫН ҚОЮ КРИТЕРИЙЛЕРІ " РЕФЕРАТ»

Өте жақсы (90-100%) - жобалау барысында қойылған сұрақтар мен шығармашылық тапсырмалар бойынша толық көлемде нақты тұжырымдалған білікті жауаптар алды, ізденуші жоғары ғылыми және техникалық эрудицияны көрсетті. Ізденуші реферат, портфолио және оларды әңгімелесуде/қоңырауды ұсынуда ұсыну және көрсету керек:

- жобалау жұмысында-дизайн-жобалау және/немесе дизайн-білім берудің және футуро-дизайнның инновациялық идеологиялық құраушысының озық әлемдік тәжірибесін өзара үйлестіруге негізделген теориялық және практикалық дайындық;

-жаңа экономикалық әлемдік құрылым контекстінде еңбек нарығына қажетті дизайн-зерттеулер мен трендвотчинг саласында креатив, дизайнерлік құзыреттіліктің бірегей жиынтығын меңгеру;

-дизайн, жарнама, арт-индустрия салаларында жаңа өнімді жасау және әзірлеу үшін тұрған бизнес-процестерді түсіну.

- ғылыми және көркемдік-шығармашылық қызметте-дизайн саласындағы жобалық міндеттерді жобалау қызметі арқылы жүзеге асыра білуге байланысты жүйелі түсіну; өзінің болашақ мамандығының мәні мен әлеуметтік маңыздылығын түсіну; дизайн және арт-индустрия салаларында жобалық қызметті ұйымдастыруға толық дайын болу; даралықтың шығармашылық көрінісіне және кәсіби шеберлікке толық кәсіби қабілеті;

- жобалық қызметте-нақты жобаны орындау үшін қойылған міндеттерді іске асыру үшін мүмкін болатын шешімдер мен тәсілдерді ұсынды; өзінің жобалық ұсыныстарын ғылыми негіздеді; дизайнға сәйкес кәсіби мамандандыру бағытында жобалық қызметті өз бетінше жүргізді.;

-дизайн және/немесе Инновациялық технологиялар және дизайн-білім беру саласындағы әдістемелер саласындағы заманауи технологиялық үдерістер саласында өз танымдарын ұсынды; жобалаушылардың шығармашылық ұжымының жұмысын ұйымдастыру қабілеті; дизайнердің, арт-директордың, креативті директордың және/немесе дизайн-білім беру саласындағы арнайы пәндер оқытушысы қызметін орындау қабілеті.

Жақсы (75-89%) - реферат, портфолио бойынша қойылған сұрақтардың 75% - ға дейін жақсы баға, толық көлемде білікті жауаптар алды, ізденуші жеткілікті ғылыми және техникалық эрудицияны көрсетті.

Ізденуші шығармашылық жоба мен портфолио ұсынып, көрсетуі тиіс:

- зерттеу жұмысында-дизайн-жобалау және/немесе дизайн-білім беру және фугуро-дизайн инновациялық идеологиялық құрамдас бөлігі бойынша озық әлемдік тәжірибені өзара үйлестіруге негізделген жеткілікті теориялық және практикалық дайындық;

-жаңа экономикалық әлемдік құрылым контекстінде еңбек нарығына қажетті дизайн-зерттеулер мен трендвотчинг саласында креатив, дизайнерлік құзыреттіліктің негізгі жиынтығын меңгеру;

-дизайн, жарнама, арт-индустрия салаларында жаңа өнімді жасау және әзірлеу үшін тұрған бизнес-процестерді жеткілікті түсіну.

- жалдау және көркем-шығармашылық қызметте-дизайн саласындағы негізгі жобалық міндеттерді жобалау қызметі арқылы жүзеге асыра білумен байланысты түсіну; өзінің болашақ мамандығының мәні мен әлеуметтік маңыздылығын жеткілікті түсіну; дизайн және арт-индустрия салаларында жобалық қызметті ұйымдастыруға дайындық; даралықтың шығармашылық көрінісі мен кәсіби шеберлікке жеткілікті қабілет;

- жобалық қызметте-нақты жобаны орындау үшін қойылған міндеттерді іске асыру үшін мүмкін болатын шешімдер мен тәсілдерді ұсынды; өзінің жобалық ұсыныстарын ғылыми негіздеді; дизайнға сәйкес кәсіби мамандандыру бағытында жобалық қызметті өз бетінше жүргізді.;

-дизайн және/немесе Инновациялық технологиялар және дизайн-білім беру саласындағы әдістемелер саласындағы заманауи технологиялық үдерістер саласында өз танымдарын ұсынды; жобалаушылардың шығармашылық ұжымының жұмысын ұйымдастыру қабілеті; дизайнердің, арт-директордың, креативті директордың және/немесе дизайн-білім беру саласындағы арнайы пәндер оқытушысы қызметін орындау қабілеті.

Қанағаттанарлық (50-74%) - реферат, портфолио бойынша қойылған сұрақтардың 60% - на дейін және оларды әңгімелесуде ұсыну/қоңырау шалу толық жауаптар алды, магистрант шектеулі ғылыми және техникалық дайындық көрсетті.

Ізденуші шығармашылық жоба мен портфолио ұсынып, көрсетуі тиіс:

- зерттеу жұмысында-дизайн-жобалау және/немесе дизайн-білім берудің озық әлемдік тәжірибесін өзара үйлестіруге негізделген шектеулі теориялық және практикалық дайындық;

-дизайнерлік компетенциялар жиынтығын шектеулі иелену, креатив, соның ішінде дизайн-зерттеу саласында;

-дизайн, жарнама, арт-индустрия салаларында жаңа өнім жасау және әзірлеу үшін тұрған бизнес-процестерді шектеулі түсіну.

- ғылыми және көркемдік-шығармашылық қызметте-дизайн саласындағы негізгі жобалық міндеттерді жобалау қызметі арқылы жүзеге асыра білуге байланысты шектеулі түсіну; дизайн және арт-индустрия салаларында жобалау қызметін ұйымдастыруға шектеулі дайындық;

- жобалық қызметте-нақты жобаны орындау үшін қойылған міндеттерді іске асыру үшін Стандартты шешімдер мен тәсілдерді ұсынды; өзінің жобалық ұсыныстарын ғылыми негіздеді; дизайнда кәсіби мамандандырудың тиісті бағытында жобалық қызметті енгізу кезінде авторлық бастаманы көрсетпеді;

-дизайн және/немесе дизайн-білім беру саласындағы технологиялар мен әдістемелер саласындағы заманауи технологиялық үдерістер саласында өз танымдарын шектеулі түрде ұсынды; шығармашылық ұжымның жұмысын ұйымдастыру қабілетін көрсетпеді; дизайнердің және/немесе дизайн-білім беру саласындағы арнайы пәндер оқытушысының функцияларын орындау қабілетін шектеулі түрде көрсетті.

Қанағаттанарлықсыз (0-49%) - реферат, портфолио және оларды әңгімелесуде ұсыну бойынша қойылған сұрақтардың 50% - нан кем болмауы / қоңырау шалу нашар тұжырымдалған жауаптарды жеткіліксіз көлемде оқыды, ізденуші әлсіз ғылыми және техникалық эрудицияны көрсетті.

Ізденуші шығармашылық жобада және портфолио зерттеу тақырыбының өзектілігін ашпады немесе өз жұмысының ғылыми жаңалығын негіздеп, теориялық әзірлемелерді ұсынбады, қажет болған жағдайда - қоғамдық қатынастарды құқықтық реттеуді жетілдіру бойынша ұсыныстарды ұсынбады; ғылыми жетекшінің, рецензенттің, емтихан комиссиясы мүшелерінің сұрақтарына жауап бере алмады.

"Қанағаттанарлықсыз" деген баға, егер қорғау кезінде емтихан комиссиясы мүшелерінде берілген ізденушінің ұсынылған реферат пен портфолионың авторы болып табылатынына (жұмыс мәтініне бағдарланбайды; жұмыста тұжырымдалған теориялық және практикалық ұсыныстарға және т.б. қатысты нақтылайтын сұрақтарға жауап бере алмайды) негізделген күмән туындаса қойылады. Мұндай шешім жұмыс қойылатын барлық талаптарға сәйкес келген жағдайда да қабылданады.

Оценка по буквенной системе	Цифровые эквиваленты буквенной оценке	Процентное содержание усвоенных знаний	Оценка по традиционной системе
1	2	3	4
A	4,0	95-100	Өте жақсы
A-	3,67	90-94	
B+	3,33	85-89	Жақсы
B	3,0	80-84	

B-	2,67	75-89	
C+	2,33	70-74	Қанағат
C	2,0	65-69	
C-	1,67	60-64	
D+	1,33	55-59	
D-	1,0	50-54	
F	0	0-49	Қанағатсыз

ӘДБИЕТТЕР ТІЗІМІ:

1. Акин О. Теоретические основы проекта. Практика применения культуры проекта.- Самара.-ООО.Маркет-плюс.-2017.-с.430
- Генисаретский О.И. Лекция о месте проектирования и его развития в XX веке.-М.-2017.-с.373
- Генисаретский О.И. Проблемы исследования и развития проектной культуры дизайна.-М.-2018.-с.280
2. Быстрова Т.Ю. - Вещь. Форма. Стиль: Введение в философию дизайна. - Екатеринбург Издательство Уральского университета, 2018.-288 с.
3. Дизайн. Иллюстрированный словарь-справочник/ Г.Б. Минервин, В.Т. Шимко, А.В. Ефимов и др. - М., «Архитектура - С», 2015, 288 с.
4. Деревицкая, А. В. Основные аспекты методики развития художественно-проектной компетенции студентов в профессиональной области «дизайн» / А. В. Деревицкая // Известия Самарского научного центра РАН. – Т. 15, № 2, 2019. – С. 240-245 (реестр ВАК Минобрнауки РФ).
5. Деревицкая, А. В. Повышение профессиональной компетенции педагогов / А. В. Деревицкая, С. А. Бычик // Сибирский педагогический журнал, 2017. – № 8. – С. 123-129 (реестр ВАК Минобрнауки РФ). (авт. вкл. 0,21 п. л.).
6. Деревицкая, А. В. Основы художественного проектирования: методические рекомендации для студентов / А. В. Деревицкая. – Челябинск :УралГУФК, 2017. – 33 с.
7. Джонс Дж.К. Теория дизайна – суть и современное понимание.-Перевод Силукиной Т.-М.:Дело.-2018.-с.403
8. Злобин Н. Проектирование как вид деятельности.-Днепропетровск.-2015.-с.270
9. Комарова Т.С., Саенков А.И. Коллективное творчество— М., 2016.
10. Селиванова Т. Искусство проектирования в современной России.-М.:Изд.дом Коновалова П.-2007.-с.252
11. Пахомова Н.Ю. Метод учебного проекта в образовательном учреждении. — М., 2003.
12. Раппапорт А.Г. Культура проектирования – одна из основ методологии.-СПб.-3-е изд.допол.и переизд.-2018.-С.17
13. Сергеев И.С. Как организовать проектную деятельность — М.:АРКТИ, 2010.
14. Л. Тондл, И. Пейша, Методологические аспекты системного проектирования.- М.:Переизд.:Дело.-2017.-с.521
15. Маркушин С. Инженерно-конструкторская деятельность.-СПб:Нева.-2015.-с.504
16. Шимко В.Т. - Архитектурно-дизайнерское проектирование. - М., «Архитектура - С», 2019
17. Хортон П. Искусство проектной культуры.-М.: Норма-Инфра-М.-2018.-с.220

Қазақстан Республикасының Ғылым және жоғары білім министрлігі
М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті
Мәдениет және өнер факультеті

7М02101"Дизайн" магистратура
БББ қабылдау емтиханына
ЭССЕ

Түсуші: Аты тегі
(қолы, Күні)

Орал 20__ ж.

Қазақстан Республикасының Ғылым және жоғары білім министрлігі
М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті
Мәдениет және өнер факультеті

7М02101"Дизайн" магистратура
БББ қабылдау емтиханына

РЕФЕРАТ

Тақырыбы: «_____»

Түсуші: Аты тегі
(қолы, Күні)

Орал 20__ ж.

Қазақстан Республикасының Ғылым және жоғары білім министрлігі
М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті
Мәдениет және өнер факультеті

7М02101"Дизайн" магистратура
БББ қабылдау емтиханына
ПОРТФОЛИО

Түсуші: Аты тегі
(қолы, Күні)

Орал 20__ ж.